БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, орган.

№ 225 (8750)
СЕНТЯБРИИН 23
ВТОРНИК
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

КПСС-эй Куйбышевска обкомдо, облгүйсэдкомдо

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүрэндөө 50 миллион пүүд таряа худалдажа, социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь, областиин Ленинэй орденоор шагнагдаһантайнь дашарамдуулан Куйбышевска областиин колхознигуудые, совхоз, РТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, партийна, советскэ, комсомольско хүдэлмэрилэгшэдые, мүн бүхы ажалшадые амаршална.

Куйбышевска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд болон бүхы ажалшад саашадаа бүри ехэ ороохо таряа ургуулан абадаг болохын, малай болон шубуудай тоо толгой олон болгохын, мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тула бүри оролдосотойгоор ажаллажа, арад зоноо ехэ эдеэ хоолоор, хүнгэн промышленностиие түүхэй эдээр элбэг дэлбэгээр хангахын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эрхим хубитаяа оруулалсаха бээ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет найдана.

КПСС-эй Центральна Комитет. **СССР-эй Верховно Соведэй Президиум.** **СССР-эй Министрнүүдэй Совет.**

Нютагай Соведүүдэй шухала зорилгонуудай нэгэн

...городуудаа, хүдөө тосхонуу... культурна, болбосон һай...гохо зорилготой соёлой ехэ ...соносхогдонхой. Арад зо... туһада зорюулагдаһан ...шухала энэ хэмжээ-ябуул...тагай Соведүүдэй, түбхын ...соёл гэгээрэлэй комисси... үдэр бүриин хиналта, уда... доро бэелүүлэгдэхэ ёһотой. ...үүргэеэ зүбөөр ойлгоһон тү...сомсоведүүд, тэдэнэй саг үр... комиссинууд һүүлэй үедэ ...юумэ хэжэ байна. Курум... аймагай Барагхан, Тарба... районой Куйтун нютагууд... Соведүүдэй гүйсэдкомууд бо... депутадууд соёл культурын ...дэбжэлтэ туйлахые эрмэлзэн, ...олго, үүсхэл гаргажа байнхай. ...ханайхидай абаһан уялга, хэ...һан хэрэг тухайдань «Бурят...» дэлгэрэнгыгээр бэшэгдээ ...һүнгагшадайнгаа захяае ха...абажа, Тарбагатайн Куйтун, ...но деревнинүүдтэ (сель...эйнь түрүүлэгшэ нүхэр Анто...малшадай хамтын хоёр бай...үүгэдэй яслинууд, хэдэн ар...байрын гэр баригдаад, соё...добтолгын түсэбтэ ороһон он...асуудалнууд шиидхэгдэжэ ... Бусад нютагуудта баһал ...жал ябуулагдажа байна.

...дашарамда зарим сом...оведүүдэй гүйсэдкомууд бай...гэрнүүдые, культурна эмхи ...гануудай байшангуудые ба...ха асуудалда, эмнэлгын газар, ...хүүгэдэй ясли, сад, клуб, ...лиотекэ, магазин, столово гэхэ ...хүдэлмэри улам һайжаруул...эрэгтэ үшөөл хайхарамжа ба...гаар хандана гэжэ хэлэмээр. ...лхэдэ, Яруунын аймагай ... сельсоведэй (гүйсэдко...ы түрүүлэгшэ нүхэр Батомун... газар дээрэ совхозой түб тос...айдаг юм. Теэд бороо хурын ...ной һүүлдэ тэрэнэй үйлсөөр ...һаа байтагай, морёоршье ...нь бэрхэтэй—шабар шабха ...ородог. Гүндэ нуурай эрьеэр ...хамаагүй бог шорой хаягдаад ...руу ородогшье ушар бии, тос... болбосон түхэлтэй болгохо ...эн абтанагүй. Тэндэхи сель...эй культурно-гэгээрэлэй ко...инхид совхозой хүтэлбэрилэг...«хүдэлхые» хүлеэгээд лэ ...зар.

...эдэ ябуулагдадаг соёлой ...лмэрие олохон гүйсэд...үдай саг дары шалгадаг, шан...гүйнь Заиграйн, Баргажанай, ...менай, Мухаршэбэрэй аймсове...эй, Дээдэ Хүрьбын (Хори), ...тэйн (Зэдэ) ба бусад хэдэн ...оведүүдэй сесси дээрэ депута...ай, эдэбхитэдэй хэлэһэн үгэ...элирнэ.

...мсоведүүдэй гүйсэдкомууд ...добтолгые культурно-гэгээ... эмхи зургаанууд, колхозууд ...совхозууд өөһэдөө эмхидхэнэ ...гээд, адаглан харагшын ал...й замда оронгүй, энэ хэрэгые ...хиналтадаа абаха, тодорхой ...бэреэр хангаха зэргэтэй. Энэ ...лалай хаана ямараар шиид...эжэ байһан тухай мэдээсэл...е гүйсэдкомой гү, али комис... заседани дээрэ, Соведэйнгээ ...дээрэ зүбшэн хэлсэжэ түргэд...эг, туһа хүргэдэг байханъ шу...

...үе ажалшадай суглаа зарлажа, ямар юумэнэй бүтээгдээд байһан тухай элидхэхэ, саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудта олониитын анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Тосхонуудаа ногооруулха, спортын талмай, стадион гэхэ мэтые түхеэрхын тула воскреснигүүдые эмхидхэхэ, өөһэдын хүсөөр һургуули, клуб, культурын ордон баридаг түрүү колхоз, совхозуудай үүсхэлые дэмжэн дэлгэрүүлхэ ёһотойбди.

Нютаг бүриин ажалшадые, түбхын түрүүндэ пионернүүд, комсомолшууд болон залуушуулые олоорнь элсүүлэн, айл бүхэнэй газаагуур, үйлсэ бүхэндөө набша намаата, үрэ жэмэстэ мододые һуулгажа, колхоз болон совхоз бүридэ сад сэсэрлигタрижа, тосхонуудаа шэмэглэе, арюун сэбэрхэн агаараар амисхаалжа бэеынгээ элүүрые бэхижүүлэел!

Соведүүдэй депутадууд һуурин тосхонуудаа болбосон гоё болгохо хэрэгтэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, үльгэр жэшээ харуулха, олониитын мүрысөөе толгойлхо ёһотой.

Хүнэй бэедэ туһатай гэжэ тодоруулагдаһан уһа булагай дэргэдэ, аглаг һайхан байгаалитай газарта колхозой гү, али колхозууд хоорондын амаралтын гэрнүүдые бии болгохо гэһэн һанамжа, дурадхалнууд ажалшадай зүгһөө ородог болонхой. Энэ асуудалые дары шиидхэхэ шухала.

Эмнэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрие эрид шууд һайжаруулха: хүн бүхэнэй һаадгүйгөөр бэеэ үзүүлжэ, саг дары зохихо туһаламжа абахаар байлгаха гээшэ нютагай Соведүүдэй хүндэтэ хэрэг болоно. Хүдөөгэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, элидхэл, лекци хэдэг байха зэргэтэй.

Соёлой добтолгын түсэб эрхимээр дүүргэжэ байһан эмхи зургаан, түрүү хүнүүдые недели гү, али һара бүри толилон харуулхаар тусхай самбар сомоной гүйсэдкомой дэргэдэ бии болгожо, тэндэ бэшэгдэхэ кандидадуудые дүүргэлтынь дүнгүүдээр шэлэн тодорхойлбол һайн байгаа.

Нютагай мэргэжэлтэд, түрүү хүдэлмэришэд болон колхознигуудые олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, ажалай, эрдэм ухаанай, техникын асуудалнуудаар һони һонин лекци, элидхэл, хөөрэлдөө хүүлхэ, кружогуудые хүтэлбэрилүүлхэ хэрэгые клубай соведээр, лекторнүүдэй нэгэдэлээр дамжуулан эмхидхыт.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй гү, али бага мэдэхэ хүнүүдые һургаха асуудалда анхарал хандуулжа, һуралсалай хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ гээшэ сомсельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй арюун уялга болоно.

Тосхон бүхэндэхи ариг сэбэрэй комисси, үйлсын комитедүүдтэ эдэбхитэй шударгы нүхэдые оруулжа, хүдэлмэриинь түрүү сомонуудай жэшээгээр ябуулдаг болое.

Нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд эдэ бүхы хүдэлмэреэ депутадууд болон эдэбхитэдээр дамжуулан, үргэн арад зоной хабаадалгатайгаар ябуулжа, соёлой добтолгын дайшалхы зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэнь лабтай.

Москва. Скульптор Н. А. Конгисер бүхы дэлхэйдэ эли болоһон дуушан, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэ Поль Робсоной скульптурна дүрсые хэхын түлөө олон жэлэй турша һоо ажаллаа. **Зураг дээрэ:** Н. А. Конгисер Поль Робсоной скульптурна дүрсын дэргэдэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Иркутска ГЭС-эй һүүлшын агрегат ашаглалгада оруулагдаба

ИРКУТСК, сентябриин 20. (ТАСС). Иркутска ГЭС-эй олон мянган барилгашад гэр бүлынхидтэеэ хамта, мүн олон тоото айлшад, предприятинууд болон олониитын түлөөлэгшэд гидроэлектростанциин хаалта дээрэ мүнөөдэр сугларжа, һүүлшын наймадахи гидроагрегадые ашаглалгада оруулгада зорюулагдаһан баярай митинг үнгэргэбэ.

КПСС-эй Иркутска горкомой секретарь нүхэр Гайчман митингые нээбэ. Тиигээд турбина хүдэлгэгдэжэ эхилээд, шалгалтын лампаханууд гэрэлтэшэнэ. Машина ямаршье һаадгүй хүдэлнэ. Олон мянган гэшүүдтэй коллективэй, мүн областиин бүхы ажалшадай ажабайдалда болоһон гайхамшагта событитай дашарамдуулан, партиин областной комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Щетинин сугларагшадые амаршалба.

Хабсаргагшадай бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Асеев, Иркутска ГЭС-эй барилгын начальник нүхэр Бочкин, бетонщигуудай бригадир нүхэр Тябина, партийна организациин секретарь нүхэр Московских болон бусад тус митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Митингдэ хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездын хүндэлэлдэ социалистическэ шэнэ уялга абаба.

Бакинска 26 комиссарай дурасхаалда

БАКУ, сентябриин 20. (ТАСС). Дзержинскиин нэрэмжэтэ клуб дотор ажалшадай депутадуудай Бакинска городской Соведэй сесси партийна, профсоюзна, комсомольско, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй, мүн Бакинска гарнизоной сэрэгшэдэй хабаадалгатайгаар болобо. Английска интервентнүүд болон тэдээнэй эсеро-меньшевистскэ агентнүүдэй зүгһөө бакинска 26 комиссарые харата муухайгаар буудажа алаһаар 40 жэлэй ойдо энэ сесси зорюулагдаһан байна.

Азербайджанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь И. Д. Мустафаев арадай комиссарнуудай Бакинска соведые байгуулһан тухай, тэрэнэй ажал-ябуулга тухай, советскэ засагай түлөө эрэлхэг тэмсэлшэдэй—бакинска 26 комиссарай эрэлхэг ажабайдал тухай, мүнөө Азербайджанда тэдэ революционернүүдэй уг зорилгын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай хэлэһэн байна.

Бакинска комиссарнуудай нэгэн болохо Яков Зевинэй һамган, 1904 онһоо КПСС-эй гэшүүн Н. Н. Колесникова Бакинска Совнаркомой 1918 ондо эрхилжэ байһан ажалябуулга тухайнь хөөрэжэ үгэбэ. Нүхэр Колесникова тэрэ Совнаркомдо Гэгээрэлэй наркомой тушаалда байһан юм.

Грузин, Армени болон Туркменихээ ерэһэн делегацинуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Бакинска комиссарнуудай нэгэн болохо Азизиг Азизбековэй хүбүүн сесси дээрэ мүн үгэ хэлэһэн байна.

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөн бүри эршэтэйгээр дэлгэрнэ

Түсэбһөө гадуур 24 мянган пүүд таряа тушааба

МУХАРШЭБЭР. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай «Искра» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Таюрский, парторганизациинь секретарь нүхэр Крылова) байгша ондо ороохо таряа бараг һайнаар ургуулжа, тэрээнээ богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абаа. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлдэ артелиинхид таряанайнгаа бүхы газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 10 центнер ургаса абаһан һаа, энэ жэлдэ таряанайнгаа бүхы талмайн га бүриһөө 10—12 центнер ургаса хуряажа абаһан байна. Тиихэдэ колхозой 3-дахи комплексно бригадынхид таряалангайнгаа гектар бүриһөө 13—14 центнер ороохо таряа хуряагаа.

Тус колхозойхид ороохо таряанайнгаа ургасые дээшэлүүлхын түлөө горьтойхон хүдэлмэри хэһэн байна. Жэшээлхэдэ, артельдэ энэ жэлэй тарилгада 3 мянган гектар хоёрлогдоһон сэбэр пар бэлдэгдээ һэн. Мүн шэнииисын, хара таряанай газарта хамта 50 тонно минеральна үтэгжүүлгэ (суперфосфат) гаргагдажа тараагдаа. Таряанай бүхы үрэһэ хүрэнгэ 90—95 процент ургаха хүсэтэй болотороо сэбэрлэгдэжэ, һайса хорлогдожо, томо жэжээрнь илгагдажа таригдаа юм.

Тиигэжэ ороохо таряанай баян ургаса ургуулһан тус артелиинхид сентябриин 5-да 8 мянган центнер эрхим шанартай таряа тушаажа, худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ. Мүнөө эндэ түсэбһөө гадуур үшөө 4 мянган центнер таряан гүрэндэ худалдагдаад байна. Колхоз энэ жэлдэ таряа худалдалга, тушаалгаһаа 1 миллион 200 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа. Тиигэжэ нёдондонойхидо орходоо 400 гара мянган түхэригөөр ехэ олзо доход таряан ажалһаа абтаһан болоно.

Эндэ таряа тушаалгын хүдэлмэридэ автомашинын жолоодогшод нүхэд Петр Тюнин, Алексей Стулев, Степан Горюнов, Матвей Антонов гэгшэд эрхимээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, Петровско заводой бэлэдхэлэй пунктда таряа зөөхэдөө даабаряа хододоо 150—200 процент дүүргэдэг байба.

Т. Гармаев, манай корр.

Республикын колхоз, совхозуудта ороохо таряа, хартаабха болон овощь хуряалга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

1958 оной сентябриин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Таряа хуряалга	Амяарлан хадагдаһанай хуряагдаһаниинь	Хартаабха хуряалга	Овощь хуряалга	Бүдүүн тэжээл бэлэдхэлгэ	Силос даралга
Байкало-Кударын	84,2	78,3	46,6	35,9	56,1	37,3
Баргажанай	84,9	81,4	72,0	40,0	73,1	54,3
Баунтын	61,7	—	100,0	—	63,1	9,3
Бичурын	97,2	88,6	67,8	75,0	37,4	38,6
Зэдын	91,0	87,0	14,9	17,2	30,6	20,9
Яруунын	79,6	100,0	90,1	25,0	22,5	51,3
Заиграйн	80,2	—	40,5	44,3	30,8	11,9
Закаменай	75,2	60,5	64,6	22,5	52,3	53,4
Иволгын	92,5	100,0	73,1	45,7	59,8	20,3
Кабанскын	76,9	81,5	51,0	39,9	67,3	38,2
Хэжэнгын	102,2	94,2	41,7	21,0	26,3	19,8
Кударын	98,8	92,5	66,8	26,9	53,3	64,8
Курумканай	74,0	87,3	69,1	43,5	46,7	32,5
Кяхтын	92,6	95,0	77,3	54,5	23,1	31,6
Мухаршэбэрэй	98,4	96,9	71,2	41,5	34,9	24,7
Ахын	—	—	—	—	52,7	—
Прибайкальска	93,8	87,1	54,5	26,1	44,8	29,4
Сэлэнгын	92,1	100,0	11,5	29,0	37,4	17,5
Тарбагатайн	90,6	75,0	72,3	36,1	32,3	14,0
Ториин	88,1	79,7	27,3	58,0	35,0	38,3
Түнхэнэй	66,1	85,5	47,8	33,9	49,5	50,1
Хориин	82,1	100,0	60,4	16,7	24,2	4,1
СОВХОЗУУД:						
Бичурын	98,4	100,0	38,3	40,0	56,1	22,7
Борьёогой	86,8	100,0	20,4	33,9	17,9	35,0
Яруунын	97,2	100,0	100,0	63,6	40,4	33,9
Кяхтын	91,6	84,7	45,6	21,4	18,7	54,3
Сэлэнгын	92,6	100,0	20,9	40,0	19,1	18,4
Хориин	61,2	100,0	25,4	40,0	21,3	16,8
«Эрдэм»	100,0	100,0	66,7	16,7	21,4	12,8

Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин механическа цехтэ слесарь Иван Семенович Леонов партиин XXI съездын хүндэлэлдэ ажалладаг. Энэ түрүү хүдэлмэришэн пархалаанайнгаа даабари үдэр бүри 221 процент дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** слесарь Леонов ажаллажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Механизаторнуудай жэшээтэ ажал

Байгша ондо Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин (Сэлэнгын аймаг) механизаторнууд ороохо таряагаа богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө оролдон ажаллажа, горьтой амжалта туйлаа.

Колхозойхид бүхыдөө 3175 гектар газарай таряае 17—18 үдэрэй туршада сүм хадажа, хуряажа дүүргээ. Артелиин 12 комбайнай агрегадуудай дундаһаа онсо шалгардаг комбайнер Банзаракса Чагдуровай агрегадайхид таряа хуряалгын үедэ үдэрэйнгөө даабарие хододоо 160—180 процент дүүргэжэ, бүхыдөө 385 гектар таряа хадажа хуряагаад, машинынгаа шэнгэн түлишэ, түрхихэ тоһо 40 процентээр алмаад, социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэнхэй. Мүн эндэхи залуу комбайнер Ким Дабаев өөрынгөө агрегадаар энэ үе соо хамта 340 гектар таряа һайн шанартайгаар хуряаһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозойхид ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада үрэһэ хүрэнгэ бэлдэжэ байнхай. Сентябриин 19-нэй мэдээгээр артелиин комплексно бригадануудта бүхыдөө 8 мянгаад центнер таряан һайса сэбэрлэгдэжэ үрэһэндэ хаагдаа.

— Энэ жэлдэ гандуушаг байжа, таряанаймнай ургаса һүрхэй һайн бэшэ байгаа. Тиибэшье һаань ургаһан таряагаа нэгэшье гээлтэгүй хуряажа, өөһэдтөө хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэеэ сүм хаагаад, горьтой таряа гүрэндэ худалдажа, колхознигуудайнгаа ажалта үдэр бүхэндэ 800 граммһаа бага бэшэ ороохо хубаахаар хараалнабди,—гэжэ колхозой бригадир Б. Цыбикжапов хөөрэнэ.

Мүнөө эндэ механизаторнууд таряанай һууриин һолоомо, мэхиинэ суглуулжа сомоно. Зарим трактодрист, комбайнернуудынь машина, техникынгээ заһабарилгада бэлдэжэ, трактор, автомашинынгаа гаража ууралаар дулаасуулха түхеэрэлгэ, зайн галай гэрэл оруулжа байна.

П. Ангаров.

„Бүри эршэмтэйгээр ажаллахабди"

Минии хүтэлбэрилдэг барилгын комплексно бригадынхид КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ харюу болгон эдэ үдэрнүүдтэ ажалайнгаа эршые бүри шангадхажа байна. Мүнөө бидэнэр Улан-Удын «Механлит» заводой дэргэдэ 5040 квадратна метр талмайтай гэр барижа байнабди. Эндэмнай тус заводой автотранспортна цех хүдэлмэрилхэ юм. Тиихэдэ хүдэлмэришэдэй хубсаһа хунараа һэлгэжэ үмдэхэ, нюур гараа угааха, мүн сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ таһагуудтай дүрбэн дабхар байшан, заводой склад барижа байнабди.

Бригада соомнай элдэб мэргэжэлтэй 36 барилгашан бии юм. Тэдэнэй дунда түрүү хүдэлмэришэд олон. Жэшээлхэдэ, шулуушад Богдан Федоришин, Анатолий Атаманов, модошо дархан Мирон Кусев болон бусад жэшээтэ һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даабарие 195—200 процент дүүргэдэг юм.

Партиин XXI съездые 1959 оной январь һарада зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолтой танилсажа байхадаа бригада соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг Богдан Федоришин иигэжэ мэдүүлээ:

— КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын болохоёо байһандань ехэ баяртайб. Юуб гэхэдэ, энэ съезд дээрэ манай ороной барилгашадай хэһэн юумэнүүдэй дүн согсологдожо, саашанхи түсэбүүд хараалагдахань. Тиимэһээ бидэнэр түрэл партиингаа съездэ бэлэг болгон бүри эршэмтэйгээр ажаллаха ёһотойбди. Би саашадаа үдэр бүриингөө даабарие 200 процентһээ дээшэ һайн шанартайгаар дүүргэжэ байхаб.

Энэ нүхэрэйнгөө жэшээгээр бүхы бригадаараа дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абахадаа, барижа байһан 4 дабхар байшан склад хоёроо Октябриин 41 жэлэй ойн һайндэр болотор дүүргэхээр шиидээбди.

В. Левицкий, барилгын 154-дэхи трестын комплексно бригадын бригадир.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Куйбышевска областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

...ороохо таряа, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр ...ха, Куйбышевска областиин ажалшадай ехэ амжалта туйлаһанайнь ...е, 1958 ондо гүрэндэ 50 миллион пүүд таряа худалдажа, социалис...скэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө **Куйбышевска ...стиие Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
1958 оной сентябриин 20.

Куйбышевска область гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа дүүргэээ

Куйбышевска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ ...ажахын культурануудые һайнаар ургуулжа, ургаса хуряалгые ...эйгээр үнгэргөөд, түсэбэй ёһоор 37 миллион пүүд таряа гүрэндэ ...даха байһан аад, 50,1 миллион пүүд худалдажа, абаһан социа...истическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэээ.

КПСС-эй БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ V ПЛЕНУ

Байгша оной сентябриин 19—20-до КПСС-эй областной комитедэй V пленум болобо. Тус пленум иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ:

1. КПСС-эй ээлжээтэбшэ XXI съездэ бэлэдхэхэ болон областной парторганизациин зорилгонууд тухай.

2. Республика дотор уһалуури хэхэ барилгануудые үргэдхэхэ, мүн уһалагдадаг газарай талмайе ехэ болгохо хэмжээнүүд тухай.

3. Ээлжээтэбшэ XXI областной партийна конференци зарлаха тухай.

Зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Хахалов А. У.** элидхэл хээ.

— Манай орон партиин XXI съездые горьтой ехэ илалтануудаар угтажа байна,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. — КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай Эхэ орон промышленность болон хүдөө ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөһэн, наука болон техникын талаар бүхы дэлхэйе гайхуулмаар илалтануудые туйлаһан байна. Промышленность, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөһэнэй үндэһэ һуури дээрэ арад зоной ажана тэнигэлэн байдал хэлбэришэгүйгөөр дээшэлнэ. Эдэ амжалтанууд хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай болон советскэ интеллигенциин баатарлиг ажалаар туйлагдаа юм. Эдэ бүгэдэ партиин, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй сэсэн мэргэн хүтэлбэриин ашаар туйлагдаа.

Партиин ээлжээтэбшэ XXI съездын үзэмжэдэ табигдаха долоон жэлэй түсэб хадаа манай ороной экономикые шэнээр, хүсэн түгэсөөр дэбжээхэ, промышленность, хүдөө ажахы, культурые бүри түргэнөөр хүгжөөхэ, совет арадай материальна ажана байдалые дээшэлүүлхэ ябадал хангаха юм. Тиигэжэ манай орон коммунизм тээшэ дабшаха замдаа томо ехэ алхам хэхэ байна.

КПСС-эй ээлжээтэбшэ XXI съездые зарлаха тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бүхы совет арад туйлай ехэ урма баяртайгаар угтаа, тэдэнэй политическэ болон ажалай эдэбхи хэшээл дээшэлээ. Партиин болохоёо байгаа съездын хүндэлэлдэ завод болон фабриканууд, барилга болон шахтанууд, колхоз болон совхозуудта бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ.

Бүхы совет арадтай хамта манай республикын ажалшад өөһэдынгөө олон тоото суглаанууд болон митингнүүд дээрэ партиин табиһан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бэлэн байһанаа харуулжа, шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаа.

Ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадалай шухала байһаниие элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ:

—Гол зорилго юуб гэхэдэ, партиин болохоёо байгаа съездын агуухэ түүхэтэ удхашанарые үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха, ажалшадай творческо эдэбхи үүсхэлые толгойлхо, ажахын түсэбүүдые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүтэдэ арадай мүрысөө дэлгэрүүлхэ, тиигэжэ партиин съездые эрхим һайнаар угтаха хэрэг мүн.

Энээн тушаа элидхэл, лекцинүүд үнгэргэгдэхэ, мүн энэ хэрэгтэ лекторнүүдэй нэгэдэлэй, Культурын байшангуудай, клуб болон библиотекэнүүдэй, культурно-гэгээрэлэй бүхы эмхи зургаануудай хүдэлмэри зорюулагдаха зэргэтэй. Партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, тэрэнээ ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэтэй нягта холбоотойгоор, дайшалхы шэнжэ шанартайгаар ябуулха зорилготой.

Энэ жэлэй 8 һарын турша соо манай республикын промышленностиин хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд тухай саашань элидхэлшэ хэлэһэн байна.

Валовой продукци бүтээн гаргаха 8 һарын түсэб 104,9 процентээр дүүргэгдээ. Нёдондоной энэ үеын хэмжээндэ орходоо 10,7 процентээр ехэ продукци бүтээн гаргагдаа. Зэдын вольфрамо-молибденэй комбинат, Галуута Нуурай рудоуправлени, Бурядай совнархозой машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын, эдеэ хоолой болон хүнгэн промышленностиин управленинүүдэй, «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд, паровозо-вагонно завод, нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ байдаг промышленностиин предприятинууд болон кооперативна промышленность найма һарынгаа түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Гэбэшье промышленностиин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ элидхэлшэ заана. Валовой продукци бүтээн гаргаха түсэбэй бүхы дээрээ дүүргэгдэһэн байбашье, совнархозой 27 предприяти найма һарынгаа түсэбүүдые дүүргээгүй. Найма һарын дүнгөөр Улан-Удын механизированна шэлэй завод, Улан-Удын ТЭЦ, спирт гаргадаг завод, Кяхтын гуталай фабрика, тоһо үйлэдбэрилдэг 12 завод горьтойхон хэмжээнэй продукци гүрэндөө багаар үгэһэн байна. Модо шэрэхэ түсэбөө «Забайкаллес» комбинадай хоёр предприяти дүүргээгүй.

Арадай ажахын Совет болон олохон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхын түлөө, ажалай, гүрэнэй болон технологическа журам бэхижүүлхын түлөө ёһотой тэмсэл ябуулнагүй, хүдэлмэришэдтөө үйлэдбэриин болон ажаһуудалай зохистой эрхэ байдал байгуулхын тула саг үргэлжэ эрид шууд хэмжээ абадаггүй байха юм.

Совнархозой олохон предприятинууд ондоо экономическа районуудта продукци бүтээн эльгээхэ түсэбөө хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Байгша оной долоо һарын турша соо уурхайнуудта хэрэглэгдэхэ модо, шпал, пиломатериал, станок. шэл, цемент ашаалан эльгээхэ түсэб дүүргэгдээгүй.

Бурядай арадай ажахын Соведэй хүдэлмэриие элидхэлшэ эрид шангаар шүүмжэлээ:

— Арадай ажахын Совет болон тэрэнэй һалбаринуудай управленинүүд предприятинуудые тодорхой һайнаар хүтэлбэрилнэгүй, бии байгаа бэрхэшээлнүүдые дабан усадхахадань тэдээндэ үдэр бүриин бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэхэдэнь хүсэдөөр туһалнагүй. Предприятинуудые тодорхой һайнаар хүтэлбэрилхын орондо совнархоз олон янзын саарһа ехээр бэшэдэг, албан хойрогоор хүтэлбэрилдэг байха юм.

Нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ байһан промышленность 8 һарынгаа түсэб бүхы дээрээ 103,8 процент, олзоборилгын коопераци — 107,9 процент дүүргэһэн байна. Гэхэтэй хамта нютагай промышленность өөһэдынгөө арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэнэгүй. Нютагай промышленностиин предприятинууд түсэбөө ассортиментын талаар саг үргэлжэ дүүргэнэгүй. Тэдэнэр горьтойхон хэмжээнэй хирпиисэ, известь, шэрээ орон, арһан гутал, хубсаһа багаар үгэһэн байна. Мүн эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд арад зондоо горьтойхон хэмжээнэй овощнин консервэ, крахмал, үрэ жэмэсэй шэмэ шүүһэ багаар үгөө. Тиихэдэ мүнөө овощь дабһалалга муугаар ябуулагдана. Бүтээн гаргагдаһан продукциинь шанар үшөөл муу байһаар.

Хэрбээ нютагай мэдэлэй предприятинуудые республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй райкомууд болон аймгүйсэдкомуудай һайнаар хүтэлбэрилдэг байгаа һаань, нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ байдаг промышленностиин хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд жэшээгүй бага байха байгаа.

Республика дотор капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөриин хангалтагүйгөөр ашаглагдажа байһан тухай элидхэлшэ үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Республика дотор капиталовложениин жэлэй түсэб 8 һарын хугасаа соо 63,3 процентээр дүүргэгдээ. Республика дотор үнгэрһэн үе соо ажаһуудалай гэр байрануудые ашаглалгада тушааха жэлэй түсэб оройдоол 55,9 процентээр дүүргэгдэһэн, тэрэ тоодо совнархозой предприятинууд болон организацинуудаар 54,3 процент дүүргэгдэһэн байна.

Капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөриин иимэ муугаар ашаглагдаһанай шалтагааниинь юуб гэхэдэ, барилгын организацинууд үшөөл муугаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ организацинуудта үйлэдбэриин шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэ, хэрэгсэл дуталдана, барилгын хүдэлмэринүүд һулаар механизацилагдаһан, барилгын индустриальна арга методүүд бирагүйгөөр хэрэглэгдэдэг байха юм.

Партиин XXI съездэ бэлэдхэжэ байхадаа, партийна, профсоюзна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд предприяти болон барилгануудай коллективүүдэй хүсэ шадалые эдэ дутагдалнуудые усадхалгада, гүрэнэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ элсүүлхэ зорилготой. Промышленностиин, транспортын гээгдэнги предприятинуудые, илангаяа барилгын организацинуудые түрүү зэргэдэ гаргаха асуудалда шухала анхарал хандуулагдаха ёһотой,—гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ.

1959 оной нилээдгүй дээшэлүүлэгдэһэн түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ предприяти болон барилгын организацинуудые бүхы талаарнь бэлэдхэхэ тухай мүнөөнһөө эхилжэ һанаашалха шухала. Тиимын тула совнархоз, тэрэнэй управленинүүд, министерствонууд болон бусад эмхинүүд, партиин райком болон горкомууд үбэлэй үедэ предприятинуудай ямараар бэлдэжэ байһан тухай асуудалые бүхы талаһаань дэлгэрэнгыгээр хаража үзэхэ уялгатай.

Хүдөө ажахыдахи хүдэлмэриин дүнгүүд тухай тогтон хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ республикын колхоз болон совхозуудай, партийна болон хүдөө ажахын органуудай үмэнэ табигдаад байһан ээлжээтэ зорилгонуудые шиидхэхэ асуудалда сугларагшадай анхарал хандуулаа.

Партийна болон советскэ органуудай дайшалхы зорилго юуб гэхэдэ, һаяын үдэрнүүдтэ таряа хураалгые дүүргэхэ, намарай пар хахалалга ябуулха, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын тула бүхы арга нүхэсэл байгуулха — поли болон сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха, намартаа газар уһалалга үнгэргэхэ болон бусад хэмжээ-ябуулгануудые эрхилхэ ябадал болоно.

Үрэһэ хүрэнгэ хааха асуудалда тусхай анхарал хандуулагдаха ёһотой. Мүнөө жэлдэ колхоз болон совхозууд дутамаггүй хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааха дүүрэн арга боломжотой.

Гүрэндөө хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха, худалдаха уялгануудаа колхоз, совхозуудай хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байһан тухай элидхэлшэ тэмдэглээ. Сентябриин 15-най байдалаар, орооһо таряа тушааха түсэб миил 36 процент, овощь—12,7 процент, хартаабха—3,7 процент дүүргэгдэһэн байна.

Иимэ байдалай гол шалтагаанuудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэйнгөө үмэнэ абаһан уялганuудаа дүүргэхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр, тон буруугаар хандаһан байна. Тэдэнэр муу ургаса ургаа гэжэ шалтаад, абаһан продуктнуудаа, илангаяа овощь болон хартаабхаяа иишэ тиишэнь гамгүйгөөр гаргашалдаг байха юм. Иимэ ябадалтай саашадаа эрид шууд тэмсэхэ шухала.

Мал ажал болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ асуудал тушаа хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ Кабанскын, Түнхэнэй, Ахын болон Курумканай аймагай колхозуудта үнеэдэй тоо толгойн тон удаанаар олошоржо байһыень шүүмжэлээ.

Республикын колхозуудта хонидой тоо толгой 15,9 процентээр, совхозуудта—24,7 процентээр, тиихэдэ бүхы республика дотор 17,3 процентээр олошороо. Гэбэшье хурьгадые олоор абаха гэһэн уялгануудаа хэдэ хэдэн аймагууд дүүргээгүй, хонидые олоор һубайруулһан байна. Иимэ байдал нэн түрүүн Зэдын, Сэлэнгын, Хориин Заиграйн, Закаменай аймагуудта үзэгдэнэ. Эдэ аймагуудта 100 эхэ хониноо оройдоо 45—58 толгой хурьгад абтаһан байна. Тэрэшэлэн мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар абаһан уялгануудынай мүн лэ бирагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһаар.

Партиин зарим райкомууд болон аймгүйсэдкомууд колхоз, совхозуудта эмхидхэлэй хүдэлмэри урдынхяараал тон һулаар ябуулжа, хүдөө ажахыгаа хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилдэг байһаар. Энээниие Яруунын аймагай жэшээ дээрэһээ хаража болоно. Партиин райком, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Доржиев, мүн аймгүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Таряшинов ажал хүдэлмэреэ шүүмжэлхы ёһоор сэгнэдэггүй, дутуу дунданuудтай эбсэдэг, колхозуудай болон совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ шухала эрилтэ хэдэггүй, тэдэнэй харюусалгыень дээшэлүүлдэггүй байха юм.

Зорилго юуб гэхэдэ, мал ажалые хүгжөөхэ асуудалда анхаралаа ехээр хандуулха, хүдөө ажахын энэ жэлые эрхим үрэ дүнгүүдээр дүүргэхэ, тиигэжэ 1959 ондо мал ажалые хүгжөөхэ, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар бүри ехэ амжалтануудые туйлахын тула бүхы арга нүхэсэл мүнөөнһөө байгуулха хэрэг болоно. Мүнөө үедэ ябуулагдаха хойшолуулашагүй ажал хэрэгүүд гэбэл, гүрэндөө орооһо таряа тушаалга, үрэһэ хүрэнгэ хаалга, адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл, мал ажалай продуктнуудые гүрэндөө тушааха түсэбөө болзорһоонь уридшалан сүм дүүргэлгэ, үнеэдэй тоо толгой олошоруулга, хонин һүрэгөө бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ, эхэ хонидой намарай орооной хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэлгэ, һү, мяха болон бусад продуктнуудые ехээр абахын түлөө һуларшагүй тэмсэл мүн болоно.

КПСС-эй XXI съездэ бэлэдхэл партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаануудые, районно болон городской партконференцинүүдые үнгэргэлгэтэй нэгэн доро ябуулагдажа байна. Партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаануудые, городской болон районно партийна конференцинүүдые үнгэргэлгэ, партиин XXI съездэ бэлэдхэл хадаа бүхы партийна, профсоюзна болон комсомольско организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, бүхы областной партийна организациие, республикын бүхы ажалшадые КПСС-эй XXI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угталгада элсүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ зэргэтэй.

***

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ эхилжэ, Гүрэнэй банкын республиканска конторые эрхилэгшэ нүхэр **Черненкодэ** үгэ үгтэнэ:

— Манай ороной ажалшад түрэл партиингаа XXI съезд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй тогтоолые хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаа, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Промышленность болон барилгые хүтэлбэрилгын шэнэдхэн хубилгагдаһанай ашаар предприятинуудай финансова ажахы эрид һайжараа. Гэбэшье манай республикын промышленностьда нилээд дутуу дунданууд бии. Республикын олон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ ёһотой анхарал хандуулнагүй. Тиимэһээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабари дүүргэгдэнэгүй, продукциин өөрынь үные доошолуулха талаар эрид хэмжээнүүд абтанагүй. Иимэ ушар арадай ажахын Соведэй, мүн нютагай промышленностиин предприятинуудаар үзэгдэнэ. Тиихэдэ зарим предприятинуудта салин хүлһэнэй фонд үлүүсэ ехээр гаргашалагдана. Жэшээнь, совнархозой предприятинуудаар энэ жэлэй үнгэрһэн 7 һара соо 4,5 миллион түхэриг салин үлүү гаргашалагдаһан байна. Энэ хадаа финансова журамые зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрид һайнаар сахидаггүй байһыень харуулна.

— Манай леспромхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые нэгэн дуугаар дэмжэнэ, — гэжэ Баруун Тарбагатайн леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Халтурин** хэлэбэ.—Манай коллектив модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 3-да дүүргээ. Модо бэлэдхэлгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэн химда болоо.

—КПСС-эй XXI съездые угтуулан манай коллектив дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абажа байна,—гэжэ тэрэ саашань үргэлжэлүүлнэ. — Гэхэтэй хамта, манай ажал хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тухай хэлэхэ хэрэгтэй. «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд манай леспромхоздо ошодоггүй, харин элдэб янзын саарһа, бэшэгүүдые эльгээгээд лэ байдаг заншалтай. Мүн Бурядай совнархозой хүтэлбэрилэгшэдшье үсөөхэн ошодог. Предприятинуудта эдэ хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжэ ябажа, хүдэлмэришэдэй дунда һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, парти, правительствын шиидхэбэринүүдые хэлэжэ ойлгуулдаг байгаа һаань, манай ажалда һайн нүлөөтэй байха һэн.

— Ажал хүдэлмэридөө байһан дутуунуудаа түргөөр усадхажа, Баруун Тарбагатайн хүдэлмэришэд болон алба хаагшад түрэл партиингаа XXI съездые ажалай эрхим амжалтаар угтахань лабтай,—гээд тэрэ үгэеэ дүүргэбэ.

Удаань Бурядай совнархозой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр **Каспаров** үгэ абана:

— Республикын ажалшад партиин Центральна Комитедэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэриие ехэ һайшаалтайгаар угтаад, ажалдаа үндэр амжалта туйлахаар эрмэлзэнэд,—гэжэ тэрэ хэлэнэ. — Бурядай совнархозой предприятинууд энэ жэлэй үнгэрһэн 7 һарын туршада түсэбһөө гадуур 44,8 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Тиихэдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 103,3 процент хүрэжэ, предприятинуудай олзо доход 109 миллион түхэригөөр дээшэлээ. Гэбэшье совнархозой зарим предприятинууд, илангаяа модоной промышленностиин ажахынууд түсэбөө дүүргэнэгүй. Техникын бүтээсэгүйгөөр ашаглагдадаг, ажалай эмхидхэлэй муу дээрэһээ иимэ ушар гарана, мүн машинын запчастьнууд болон резинын дуталдадагһаа боложо, техникэ үни удаан саг соо зогсошодог. Иимэ ябадалые огтолон болюулха шухала.

Саашань нүхэр Каспаров республикын барилгын трестнүүдэй, тоһоной заводуудай ажал хүдэлмэриие шүүмжэлээ.

— Манай партиин XXI съезд хадаа совет арадай ажабайдалые бүри һайжаруулха асуудал зүбшэн хэлсэхэнь. Энээндэ харюу болгон, республикын хүдэлмэришэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, элбэг ехэ продукци үйлэдбэрилхын түлөө тэмсэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна,—гээд тэрэ үгэеэ түгэсхэнэ.

Хандагайн леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Григорьев** үгэ абажа, партиин XXI съездые зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые хүдэлмэришэд болон албахаагшадай урма баяртайгаар угтаһан тухай мэдүүлбэ.

— Байгша оной үнгэрһэн 8 һарын туршада манай леспромхоз валовой продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ түсэб 101 процентээр, товарна продукциин талаар 98 процентээр дүүргээ, — гэжэ тэрэ хэлэнэ. — Манай ажахыда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдэбэшье, үшөөл бирагүй гэжэ мэдэрнэбди. Теэд Бурядай совнархозой зүгһөө бидэндэ тон бага туһаламжа хүргэгдэнэ. Манда илангаяа материально-техническэ туһаламжа, мүн үдэр бүриин тодорхой хүтэлбэри хэрэгтэй байгаа.

— Партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй тогтоол манай ороной ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай, — гэжэ облпрофсоведэй харюусалгата секретарь нүхэр **Гаськов** хэлэбэ.

— Үнгэрһэн үе соо профсоюзна организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ тушаа нилээд хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ, — гэжэ тэрэ саашань хэлэнэ. — Республикымнай предприятинуудта үйлэдбэриин 300 гаран саг үргэлжын зүблөөнүүд хүдэлнэ. Эдэ зүблөөнүүдтэ ажахын элдэб асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой шиидхэбэринүүд баталан абтаад, бэелүүлэгдэдэг байна. Предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын нилээд олон дурадхалнуудые жэлэй эхинһээ хойшо оруулаа. Энэ жэлэй турша соо мянгаһаа дээшэ уралан нарижуулгын дурадхалнууд оруулагдаад, тэдэнэй олонхинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, түүхэй эд алмаха хэрэгтэ ехээр нүлөөлөө.

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ байһан мүнөө үедэ профсоюзна хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха гээшэ угаа шухала.

Зарим партийна организаци профсоюзай комитедүүдэй хүдэлмэридэ мууса туһална. Энээн дээрэһээ боложо, ажахые саашадань хүгжөөхэ түсэбүүдэй зохёогдоходо, профсоюзай комитедүүд заримдаа хабаадангүй үлэшэдэг байна. Гадна, предприятинуудта ажалай үдэрэй муугаар эмхидхэгдэһэнһээ боложо, хүдэлмэришэд культурнаар амаржа шаданагүй.

Бидэнэр партиин XXI съездэ бэлэдхэхэ зуураа, гансал ажахын асуудалнуудта һанаагаа табиха бэшэ, мүн зонойнгоо соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулха ёһотойбди.

Удаань Тимлюйн цементын заводой директор нүхэр **Болсохоев** үгэ абажа, предприятиингаа коллективэй энэ жэлдэ туйлаһан амжалта тухай, партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэржэ байһан социалистическэ мүрысөөн тухай хөөрэжэ үгэбэ.

— Манай заводой коллектив, — гэжэ тэрэ хэлэнэ, — партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаа. Тиин ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлхэ, продукциин шанар һайжарха, өөрынь үнэ сэн эрид химдарха байна. Гэхэ зуура манай хүдэлмэриин дутагдалнуудые усадхалгада Бурядай арадай ажахын Совет тон бага туһаламжа хүргэнэ. Тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Каспаров предприятинуудай байдалые хүсэд һайн мэдэхэгүй дээрэһээ манай табиһан асуудалнуудые аали нобшоор шиидхэнэ, хүтэлбэриингөө арга методые һайжаруулхын түлөө оролдодоггүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

— Эдэ дутагдалнуудые эрид шууд усадхалга нэн түрүүшын зорилго болоно. Манай заводойхид партиин XXI съездын хүндэлэлдэ абаһан дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанаа мэдүүлнэ, — гээд Болсохоев үгэеэ дүүргэнэ.

— КПСС-эй XXI съездые зарлаха тухай партиин Ленинскэ
ральна Комитедэй Пленумэй
тоолые городой ажалшад
һайшаан угтаа, — гэжэ КП
Улан-Удын горкомой секретар
хэр **Ножкин** мэдүүлбэ.

— Энэ жэлэй үнгэрһэн 8
турша соо городой предприя
раловой продукци бүтээн
түсэбөө 108,5 процентээр дү
нёдондо жэлэйхитэй сасу
ажалай бүтээсые 7,8 проц
дээшэлүүлээ, — гэжэ нүхэр
кин үргэлжэлүүлнэ. — Пре
тинуудай хүдэлмэришэд, инж
но-техническэ хүдэлмэрилэгш
һара соо 1700-һаа дээшэ урал
рижуулгын, ухаалан зохёолгы
радхалнуудые үйлэдбэридэ
рүүлээ. Энээнэй ашаар 6 ми
түхэригэй мүнгэн зөөри алмаг
Мүнөө городой предприятин
ажалшад шэнэ шэнэ уялга
абажа, тэдэнээ дүүргэхын
шармайн оролдоно.

— Колхозуудые саашадань
жөөхэ талаар манай түрэл
үдэр бүриин анхарал орол
гаргана, — гэжэ Иволгын ай
«Улаан Оронго» колхозой
лэгшэ нүхэр **Тармаев** хэлэбэ.

— Партиин ЦК-гэй сентя
Пленумэй тогтоолые манай
хозннгууд нэгэн һаналта
һайшаагаа. Колхозоймнай
тын малай тоо толгой ол
жо, ашаг шэмэнь дээш
Жэшээнь, 1957 ондо
бүриһөө 3 килограмм ноохо
шалһан байгаа һаа, байгша
3,6 килограмм хайшалаабди
һаамхай үнеэн бүриһөө 1200
һүн һаагдажа, жэлэй дүү
үшөө нэмэгдэхэ юм. Энэ жэл
һааха, мяха, тахяагай үндэгэ
түсэбөө заатагүй үлүүлэн д
хээр хараалаад, манай колх
гууд социалистическэ мүрысө
гэнөөр дэлгэрүүлнэ. Гүрэндэ
һөө гадуур 2000 центнерһээ
һү, 30 гара мянган үндэгэ, 50
халтар хара үнэгэнэй арһа
мэтые тушааха уялга абааб
жэл колхоз дотороо дунда
100 эхэ хониноо 140 хурьга
түлжүүлхэбди.

— КПСС-эй ЦК-гэй сентя
Пленумэй тогтоолые республ
ажалшадай хүндэтэйгөөр
абаад, эршэмтэйгээр ажа
байһан тухайда КПСС-эй об
секретарь нүхэр **Магунов**
лээ. — Республикын промы
ностиин, мүн барилгын предпр
нууд бүхыдөө муу бэшээр аж
башье, тэдэнэй хүдэлмэридэ
дутагдалнууд бии байһаар.
пиисэ үйлэдбэрилхэ Кяхтын,
гын заводууд һэльбэн заһ
байгаа, гэбэшье энэ талаар
шье болотор юуншье хэгд
Барилгын зарим предприяти
техникэ болон зэр зэмсэгүүд
хэрэглэгдэнэгүй. Олон предп
нууд түсэбөө дүүргэбэшье,
муутай продукци гаргана. Эд
тын дутуу дундануудые Бу
совнархоз түргэн усадхаха ё

Партиин XXI съездын хүнд
дэ аймагай малшадай дунда
циалистическэ мүрысөөнэй
нөөр дэлгэрһэн тухай КПСС-э
чурын айкомой секретарь
Федотов хэлээ.

***

Бурядай АССР-эй Верховн
ведэй Президиумэй Түрүү
нүхэр **Цыремпилон**, республ
Элүүрые хамгаалгын министр
хэр **Боянова**, Улан-Удын шэлэ
водой директор нүхэр Бол
«Правда Бурятии» газетын р
тор нүхэр **Стегачев**, партиин Х
Байгалай айкомой секретарь
Стулев, республикын геологи
управлениин начальник нүхэр
лаков болон бусад пленум дээр
хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асууд
пленум дэлгэрэнгы шиидхэбэр
талан абаа.

ТАСС-эй МЭДЭЭСЭЛ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Тайваньдахи байдал тухай бэшэгые США-гэй президент Эйзенхауэртэ сентябриин 19-дэ эльгээгээ гэжэ хэблэлдэ мэдээсэгдээ һэн. Тайвань шадар Америкын зонхилхы нюурнуудай хорото ябуулгануудые хэжэ, Алас Дурна зүгтэ түгшүүрилтэй байдал тохёолдуулжа байһыень хараадаа абажа, Советскэ правительствын толгойлогшо Америкын Холбоото Штадуудай президентдэ хандалга эльгээһэн байгаа. Энэ хандалгые дэлхэйн олониитэ үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг Советскэ Союз мүнөө шэнэ үүсхэл гаргаба гэжэ тоолоно.

Тайвань шадар эб найрамдалда аюул тохёолдуулжа байһанайнгаа түлөө сэхэ харюусаха ёһотой хүнүүд Н. С. Хрущевой бэшэгые тад ондоогоор сэгнэһэн байна. США-гэй президентдэ эльгээгдэхэ ёһотой Н. С. Хрущевой бэшэгые Москвада байдаг США-гэй посольство сентябриин 21-дэ Америкын правительствын даалгабаряар һөөргэнь бусаагаа гэжэ ТАСС-да эли
Энэ бэшэг дэмжэгдэхэгүй
гэжэ Америкын посольство ш
баряа.

США-гэй правительствын
ябуулгань юу харуулнаб
Америкын хүтэлбэрилэгшэд
зүб асуудалые хаража үзэхэ
гүй байна, заналтын политика
лүүлжэ, дай һужэрөөхэ аюу
хёолдуулхаяа болихо, уласх
дын шиидхэгдээгүй асуудал
эбэй ёһоор шиидхэхэ шухала
арад зоной эрилтые эдэ хүтэ
лэгшэд хараадаа абаха ду
байна. Америкын хүтэлбэрил
«үнэн зүб» юумэнһээ айна
дээрэ дурсагдаһан харюуһаа
дахин элирэн харагдаба.

Советскэ правительство тух
лэхэ болоо һаа, тэрэ хадаа э
рамдалай хэрэгые эдэбхитэ
саг үргэлжэ хамгаалхын түлө
шадаашье тэмсэхэ юм, да
бүмбэрсэгэй ямар нэгэн хү
уласхоорондын арсалдаануудь
үргэлжэ гаргаха политика б
лэгшэдтэ ушар байдалые
руунь хэлэхэ юм.

Галуу, нугаһа ...жээхэдэ олзотой

...нуураар элбэг манай респуб... галуу, нугаһа үсхэбэрилхэ... зохид. Тиимэһээ Мухаршэ..., Байкало-Кударын, Бичурын, ...ын болон бусад аймагуудай ...нууд галуу, нугаһа олоор тэ... болонхой.

...нхи колхозуудай ажалай түн... дүнгүүдые харахада, галуу, ... үсхэбэрилхэдэ олзо доход ... байһаниинь элирнэ. Жэ..., нёдондо жэл Кударын айма... колхоз Мухаршэбэрһээ ...гаһа худалдажа абаһан юм. ...нугаһануудһаа абаһан үндэ... жэлдэ инкубаторна стан... тушаагаад, 9200 нугаһанай ...раа болгожо абаа. Тиигэжэ ... жэл Куйбышевай нэрэмжэтэ ... — 3129, «Путь к коммуниз... — 2470, «40 лет Октября» ар... — 1000 нугаһанай дальбараа... болоод, тэрэчээ һайнаар дэг..., томо нугаһануудтай болоо.

...шадаа уһанай шубуудаар ... болоходонь республикым... инкубаторна станцинууд кол... ехэхэн туһаламжа хүргэ... жэлдэ тэдэнэр 70 мянган ...най, 15 мянган галуунай ...раа колхозуудта худалдаа. ... ашаар Сэлэнгын аймагай ... Ильича» колхоз 4271, Бай... Кударын аймагай «Знамя Ок... » — 4000, Мухаршэбэрэй Ле... нэрэмжэтэ колхоз 4742, Тар... «Искра» колхоз 3000 мян... нугаһа худалдажа абаад, өөһэ... шубуудай томо фермэнүүд... болложо эхилээ.

...һээ тиитэр республикын оло... колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ... үгэдэг уһанай шубуу үсхэ... рэгые тоохогүй ябадал гарга... ушарһаа боложо, эмэ нуга... ...даа иишэ тиишэнь гаргашал... ...яханда тушаана. Зэргэлээд ... колхозһоо томо нугаһануу... худалдажа абаха аргатай бай... зарим колхозой хүтэлбэрилэг... ...нэниие анхарнагүй.

...най шубуу олоор үсхэбэрил... болохын тула мүнөө үедэ томо ..., галуунуудые худалдажа ..., өөһэдынгөө фермэтэй боло... оролдохо шухала. Энээн тушаа ...бликын Хүдөө ажахын мини..., аймагуудай партийна, со..., хүдөө ажахын органууд ...тай хэмжээ абаха зэргэтэй.

М. Михайлов.

Малдаа дулаан байрануудые олоор барина

Үргэн уужам Юрөөдэ алтан намарай түрүүшын үдэрнүүд узэгдэбэ. Август һара хуурай гандуу байгаад, үбһэ, таряа хуряалгын халуун хүдэлмэри урда урдын жэлнүүдтэ орходоо эртэ дүүрээ. Хадагдаһан һолоомо һурилхэ, зелёнко хадажа абаха хүдэлмэри эндэ түлэг дундаа ябажа байна. Зунай һүүлшын һаранууд шииг нойтогүй, хуурай байжа, силос хэдэг ургамалнуудай, зелёнкын ургаса урда жэлэйхиһээ муу байба. Шэмэтэ тэжээл багаар дарагдаа. Ушар иимэһээ Юрөө нютагай колхознигууд ургаһан бүхы зелёнко, һолоомо, мехиинэ гэхэ мэтые заахашье гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряажа абаха гэжэ эдэ үдэрнүүдтэ ехэ оролдолго гарган хүдэлжэ байнхай.

Хуряаһан үбһые малда эдюулэн, гэшхүүлэнгүй сомоонуудаа хорёолжо абахатаяа хамта, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбэлжэлгын эхилтэр ниитынгээ малда типовой дулаан байрануудые барижа дүүргэхэ гэжэ габшагай шангаар хүдэлжэ байнхай. Малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгые түргэдхэхын тулада колхозой правлени барилгын бригадада хүнүүдые нэмэжэ табяа.

Нүхэр Цыренжап Будаевай хүтэлбэрилдэг барилгын бригадынхид энэ жэлэй үнгэрһэн 8 һарада 70 тугалай байха байра, трактор, машина заһабарилха 180 дүрбэлжэн метр талмайтай мастерской, мянга гаран тонно силосэй багтаха 3 набтар башни, культбазатай, хоёр квартиратай 2 гэр, нэгэ квартиратай 2 гэр малшадай фермэ дээрэ шэнээр барижа дүүргээ. Мүнөө үедэ үбэлжэлгын эхилтэр дүүргэхээр шиидээд, зуу зуун үнеэнэй байха хоёр байра, 200 үнеэнэй байха автоуһалууриин түхеэрэлгэтэй шулуун нэгэ байра, 750 толгой хониной байха байрануудые, мүн 25 механизаторай байха хамтын байра, нарайлалгын байшан барижа байнхай. Эдээнһээ гадна колхоздо нүүжэ ерэгшэдэй байха 6 гэр баригдажа байна. Шулуугаар баригдажа дүүрэхэеэ байһан үүлтэртэ үнеэдэй фермэ дээрэ 4 байшан гэр асарагдажа, һэльбэн табигдаха юм. Мүн малай тэжээл хадагалаад байха 2 амбаар асаржа табигдаха, нэгэ бани баригдаха. Малшадай үбэлжэдэг Бэрхэ Дабаан, Сонин, Үдэнгэ гэжэ газарнуудта бани баригдажа байна.

— Хэхэ ажалнай ехэ байна. Илангаяа үүлтэртэ үнеэдэймнай шэнээр түхеэрэгдэжэ байһан фермэ задагайшаг. Тэндэхи барилгын хүдэлмэриие түргэдүүлхын тула хүсэ нэмэжэ табяабди. Мүнөө колхозой барилга дээрэ прицептэй ашаанай нэгэ машина, самосвал, хамтадаа наян хүн хүдэлжэ байна,—гэжэ бригадир нүхэр Будаев хөөрэнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени барилгын хүдэлмэриие түргэдхэхын, шанарыень һайжаруулхын тулада дархашуулые түлбэриин талаар урмашуулна. Нэгэ гэр гү, али малай байра барихын тулада хэды ажалта үдэр гаргашалха ёһотойб гэжэ тодорхойлоод, тэрэнээ 4—5 дархашуулда даалгажа үгэдэг. Дархашуул ойдо модоёо отолжо, колхозой машинаар бариха газартаа асараад, рама, үүдэн гэхэ мэтые бултыень өөһэдөө хээд, хэрэгтэй болохо хүбхэн өөһэдөө асаржа барина. Сонхыень шэллээд, пеэшыень хээд лэ, оро гэмээр болгоод, дархашуул бариһан гэрээ колхозойнгоо правленидэ тушаадаг. Хэрбээ дархашуулай шанар һайнтайгаар, болзорһоонь урид барилгаяа хэжэ дүүргэбэл, тэдээндэ олоһон ажалта үдэр бүхэндэнь 2 түхэриг шагнал болгон үгтэдэг. Жэшээлхэдэ, Доржиев Ринчинтэй хүдэлдэг дүрбэн дархашуулда 620 ажалта үдэр гаргашалжа, бүхыдөө 54 хүдэлмэриин үдэр соо ургажа байһан модо отолоод, нэгэ томохон байшан гэр бариха даалгабари энэ үбэл үгтэһэн байгаа. Нүхэр Доржиевтай хүдэлдэг дархашуул тэрэ гэрээ 54 үдэр соо бэшэ, харин 30 үдэрэй туршада барижа дүүргэбэ. Тиигэжэ бушуу хүдэлжэ, һайн шанартайгаар гэр бариһанайнь түлөө, тэрэ дүрбэн дархашуулда колхозой правлени 1230 түхэриг шан үгэһэн байна.

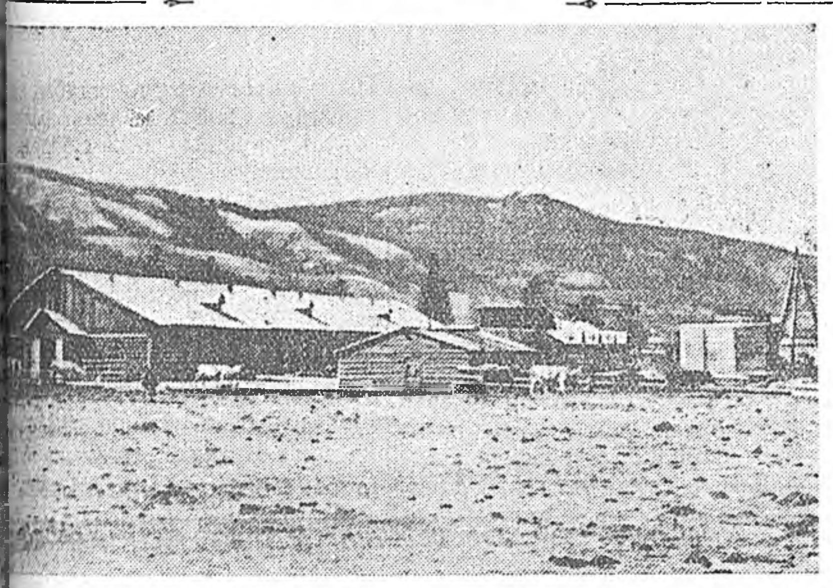
Колхозой барилгын бригадада нүхэд Доржиев Ринчин, Ванчиков Жаргал шэнгеэр габшагайгаар хүдэлдэг дархашуул олон. Тэдэнэй тоодо Цыренов Радна, Бальжиев Цырен-Доржо, Цибикдоржиев Надмит, залуу дархан Батуев Бимба гэгшэд оролсоно.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой центр болохо Ташар тосхондо шэнэ байшангуудтай шэнэ гудамжанууд һүүлэй хоёр жэл соо бии болоо. Сайран тобойлдожо байһан эдэ шэнэхэн гэрнүүдые, шэнэ гудамжануудые харахадаа нюдэн баясана. Гансахан һүүлэй хоёр жэл соо (1956—1957 онуудта) энэ колхозой барилгын бригада ашаанай арба машинын байха шулуун гараж, зуу зуун үнеэнэй байха 2 байра, 750—750 хониной байха 5 байра, 16 байшан гэр баряа.

Колхозой барилгын бригадын хэды ехэ ажал хэжэ байбашье, тэрэнэй хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Колхозойнь таряа хадагалдаг складууд тон ахирхан. Ороохо сэбэрлэхэ, хатааха сушилканууд, бетонированна тоогшье гэжэ балай өөдтэй юумэ үгы. Машинын сарай, далабша баригдаагүй. Барилга дээрэ механизмууд багаар хэрэглэгдэнэ. Энээн тушаа колхозой правлени анхаралаа табиха зэргэтэй.

3 жэлэй соёлой добтолгодо мүнөө ороод байхадаа, Юрөөгэй барилгашадай гэр байрануудаа бүри олоор, гоёон шэмэглэжэ баридаг болохонь лабтай.

С. Бадмаев.

Зураг дээрэ: Закаменай аймагай «Победа» колхозой үнеэдэй байра харуулна. Эндэ үбэлжэлгэдөө хүсэд бэлдэнхэй. М. Цыденовэй фото.

Этнографуудай зүблөөн

Бурядай элитэ эрдэмтэ-этнограф, арадай аман зохёол суглуулагша, арад зониие гэгээрүүлэгшэ Матвей Николаевич Хангаловай түрэһэнһөө хойшо 100 жэл гүйсэһэнэй дашарамда, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Бурядай комплексно научно-шэнжэлэлгын институт, Н. Н. Миклухо-Маклайн нэрэмжэтэ этнографиин институт Бурядай АССР-эй этнографуудай түрүүшын зүблөө һаяхан зарлаа.

Энэ зүблөөндэ Бурядай АССР-эй болон Усть Ордын, Агын округуудай 136 этнограф хабаадаба.

Этнографиин институдай ахалагша шэнжэлхы хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмтэ кандидат К. В. Вяткинагай бэшэһэн, бурядуудай этнографиие шэнжэлхэ зорилгонууд гэжэ элидхэлые П. Т. Хаптаев зүблөөн дээрэ уншажа үгөө.

Бурят арадай зураглан харуулха искусствода хамаатай материал суглуулжа байһан тухайдаа Эрхүүгэй университедэй доцент П. П. Хороших гэгшын элидхэхэдэнь, сугларагшад анхаралтайгаар шагнаба. Энэ асуудалаар А. В. Тумахани нэмэлтэ элидхэл хээ.

Бурят орон доторхи арадуудай аман зохёол шэнжэлхэ шухала шухала асуудалнуудаар хэлэ бэшэг шэнжэлхэ эрдэмтэ кандидат Л. Е. Элиасов дэлгэрэнгыгээр элидхээ.

Эрдэмтэдэй элидхэлэй һүүлээр Хизаар ороноо шэнжэлхэ музейнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — С. П. Костырев (Улан-Удэ), Р. Ф. Тугутов (Кяхта) гэгшэд һонирхолтой мэдээсэлнүүдые хэһэн байна.

Хэлэ бэшэг шэнжэлхэ эрдэмтэ кандидат И. Д. Бураев Зэдын сартуулнуудта һаяхан ошожо, шэнжэлгын хүдэлмэри хэһэн тухайгаа мэдээсээ. Г. И. Ильина шэмээшэгүүдэй байдал, ёһо заншал шэнжэлхэ тухай мүн лэ һонирхолтой мэдээсэл хэбэ.

«Усть-Ордын үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ Т. Малакшанов Бурядай республикын, бурят округуудай этнографуудай хүдэлмэриие хоорондоо холбоотойгоор ябуулха шухала гэжэ һанамжалаа. 35 жэлэй туршада бурят угалзануудые суглуулжа байдаг этнограф П. П. Хороших гэгшын Ольхоной, Худанай, мүн ондоо тээхишье бурядуудай 2 мянга гара янзын угалза суглуулһыень һайшаан тэмдэглээ.

Бурядай комплексно шэнжэлэлгын институдта профессор Г. Ц. Цыбиковэй, доцент П. П. Хороших, арадай аман зохёол суглуулдаг С. П. Балдаев, врач Танский гэгшэдэй тусхай фонд байгуулха гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар шиидхээ.

Культурын министрын орлогшо Н. Д. Зугеев үгэ хэлэхэдээ, Москвада болохо бурят искусство, литературын декадын бэлэдхэлдэ этнографиин угаа ехэ удхашанартай байһые тэмдэглэбэ.

КПСС-эй Бурядай обкомой агитаци, пропагандын таһагые даагшын орлогшо Д. З. Жалсараев зүблөөндэ хабаадагшадта областной партийна организациин зүгһөө халуун баяр хүргөөд, саашадаа бурят арадайнгаа түүхые амжалтатайгаар шэнжэлхые уряалба.

И. Тугутов, түүхын эрдэмтэ кандидат.

Гурбан жэлэй соёлой добтолго

Һалбаран хүгжэһэн нютаг

Урдань Худан голой хоёр талаар бор сорхон хуушан гэрнүүд боролжо, шугын соорхой соогуур, жалга хүндын забһараар эндэ тэндэ харагдадаг бэлэй. Гэрнүүдэйнь газаагуур нара һалхинда хагсашаһан модон голтой хаһаг тэргэ, ула халуулһан, үргэ гасуугаа хухарһан шарга хэбтэдэг байгаа. Хуурай хада гүбөө, хооһон тала нуганууд хагсуу һалхинда үлеэгдэжэ, улаан элһэндэ даруулжа байдаг һэн гэхэ.

Харин тэрэ дайда мүнөө танихаар бэшэ болонхой. Шэрбэгэр халюун һахалтай, хуба шара шэниисэ, бороботор сагаан томо эдеэтэй хара таряан, монсог сонсог сагаан зугдар һэжэрһэн овёс, хүжэ тайга шэнгеэр ургаһан кукуруза, хабтагар түхэреэн шаргал толёор налбайһан наран сэсэг гэхэ мэтэ оло янзын ургаса байгаалиин шэмэг боложо харагдана. Тала гүбөөгөөр дүүрэн трактор, комбайнай хашамал хонгёо абяан зэдэлжэ, шэхэнэй шэмэг, зүрхэнэй баяр болоно.

Хүхюу сэнгэлиг байдалай удхаар сэсэн, ирагуу һайхан дуунууд аяар холуур сууряатуулан, хаана хаанагүй жаргалта байдалаа магтана.

Энэ голые зубшажа олон колхоз оршодог. Дунда Худанай үргэн, уужам Үлзытэ нютагта Ленинэй нэрэмжэтэ, баян дэлгэр Могсохон нютагта Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуud, эхин шатын гурбан, долоон жэлэй нэгэ һургуули, фельдшерскэ гурбан пункт, хүдөөгэй хоёр клуб, нэгэ библиотекэ, дүрбэн магазин, 7—8 культбаза, хоёр киноустановко бии юм.

Эдэ хоёр колхоз миллионернүүд болонхой.

Баян дээрээ бүри баян, жаргал дээрээ үшөө ехэ жаргалтай, хүхюу зугаагаа халима болгохо зорилгоор гурбан жэлэй соёлой добтолгодо эндэхи ажалшад үргэн далайсатайгаар оробо.

Соёлой добтолгын үедэ 3 клуб, 5 культбаза, улаан булан, нэгэ һургуули, малшадай байха 29 гэр байра, бусад колхознигуудай орохо 66 гэр, хэдэн бани, амаралтын байшан, стадион, шэнэ магазин гэхэ мэтэ олон барилга хэгдэхээр хараалагдаа. Гурбан жэл соо айл бүхэн газаагаа элдэб түрэлэй модо һуулгаад, хүхэ ногоон сэсэрлигтэй болохо юм. Гэр бүхэндэ радио табигдажа, үдэр бүриин һониниие, ирагуу һайхан дуу хүгжэм дуулгаха. Мүнөө үедэ хоёр шэнэ клуб, хэдэн арбаад гэр байра, магазин баригдажа байнхай. Клубай дэргэдэ дуунай, зүжэгэй кружогууд хүдэлнэ.

Дунда Худанай ажалшад урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатай дүүргэхээр шууд шиидэнхэй.

А. Аюржанаев.

Хэжэнгэ.

Оролдосотой киномеханик

Хүдөө нютагуудай хүн зондо һонирхолтой кинокартинануудые ходо харуулжа байха гээшэ соёл дэлгэрүүлхэ ехэ удхашанартай хэрэг болоно. Ториин аймагай культурын таһагай нүүдэл киногой механик Борис Кириллович Шестаков хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө, һайнаар хандана. Тиигэһэнэй ашаар август һарада аймагай һуурин тосхонуудаар кино харуулха, мүнгэн олзо оруулха түсэбүүдээ дүүргэһэн байха юм.

«Максим Перепелица», «Загаһашанай хүбүүн», «Эрид шатанууд», «Сабударһаа һүүлшынхинь» гэхэ мэтэ юһэн ондоо кинокартина харуулаа. 30 киносеанс табиха түсэбтэй аад, 48-ые табяа. Дээдэ Тори, Уулзар, Капчеранга, Алцак, Оёор, Тахой, Карацай, Дээдэ Бургалтай, Доодо Бургалтай, Желтура, Бурмельница, Тэнгэриг болон бусад тосхонуудаар ябаа. 1600 түхэригэй орондо 1850 түхэриг олзо оруулжа, 75 түхэригэй шанда хүртэбэ. Кино харуулгын шанар, абяан болон харагдаса тушаань харагшадай зүгһөө гомдол байгаагүй.

Киномеханик Шестаков фильм харуулхын урда тээ аппаратураяа наринаар шалгадаг, оптикыень (линзэ, лампочкануудые) сэбэрлэдэг, абяан болон харагдасыень шалгадаг, заһадаг байна.

Игэжэ ажалшадта кино һайн шанартайгаар харуулна.

Ж. Бадмаев.

Номой автолавка

Наратай дулаахан нэгэ үдэр Буркоопсоюзай автолавка ном худалдахаяа Мухаршэбэрэй аймаг ерэбэ. Партиин айкомой пропаганда, агитациин таһагай дурадхалаар тэрэ автолавкань эгээл түрүүн «Эрдэм» совхоз ошожо, хүдэлмэришэд, һаалишад, механизаторнууд, һурагшад болон залуушуулда ном худалдаа. Совхозой центрын хүн зон тэрэниие ехэ баяртайгаар угтаба. Илангаяа үхибүүдэй ном угаа түргэнөөр худалдагдаһан байна. Гуурһан, карандаш, шугам, тетрадь, готовальни, мүн бусад зүйлнүүд олоор худалдагдаа. Ном дэбтэрнүүдые ажалшад олоор худалдажа абаа. Жэшээнь, автомобиль, трактор, комбайн, электротехникэ шудалха номууд зоной дунда түргэнөөр тараагдаба.

Тэрэ үдэшэндөө номой автолавка ашагта малтамал бэдэрэгшэдтэ ошожо, уран зохёолой, үхибүүдэй, научна номууд, һургуулиин элдэб хэрэгсэл худалдаа.

Һүүлээрнь совхозой отделенинүүдээр ябаха зуураа, Боом, Брянка, Шэнэһэтэ, Хүсөөтэ тосхонуудые дайраад, Мухаршэбэр бусажа ерээ. Тэрээгүүр хамтадаа 1100 түхэригэй ном худалдагдаһан байна.

Үглөөдэрынь Подлопатка, Суулга, Шаралдай ошожо, колхознигууд, механизаторнуудта 1100 түхэригэй ном худалдаа. Гурбан үдэрэй туршада 2200 түхэригэй элдэб литература, һургуулиин хэрэгсэл худалдаһан байха юм.

Сагай бага дээрэһээ олон колхоз, фермэ, полевой бригада, РТС, һургуулинуудта хүрэжэ шадаагүй. Энэ автолавка хоёрдохёо ошоходоо тэндэ хүрэхэ зорилготой.

Буркоопсоюзай автолавкын аймаг ошожо ном худалдаһаниинь һайшаамаар.

И. Баженов, Буркоопсоюзай ном худалдалгын таһагай начальнигай орлогшо.

Комплексно бригадын бригадир

...телиин түб тосхоной баруун ...урхи үргэн ехэ таряалан дээ... лафетнэ хэдэн жатка, комбай... электрын галай хурса гэрэ... намарай һүниин харанхые ...зуруулан ябаханъ үзэсхэлэн ...лоор харагдана.

...барилдаад ябаһан хоёр ком... уданшьегүй таряалангай наа...хада ерээд тогтошобо хэбэр... «Яаха зон гээшэбибди, бун... ... таряагаар дүүрэшоо. Та... ...аймнай ургаса һайн аад, хоёр ...машина зөөжэ хүшэ хүрэхэеэ ...бо» гэжэ нэгэнэй дуу гарахада, ...нэнь: «Автомашинанууд, хоор... тэргэтэй тракторшье булта... силос даралгада энэ үдэрэй хү... Теэд үдэрынь ажаллаһан ... һуни хүдэлжэ үгэхэ юм гү ... гэжэ һанаагаа зобоһон янза... ...ар харюусаба. Тиигэһээр бай... тосхон тээһээ харгы худар нэ... ...рса гэрэл зуралзан харагдаад, ...циклай пуршэгэнэхэнь дуулда...

...Аа... бригадирнай ерэбэ, нэгэ ... олохо байха,—гээд нэгэ... ...ээ найдангяар хэлэхэдэ, ду... ...а ябаһан мотоцикл тээшэ бул... ... хүлеэнгээр харана.

...мнай ерэн гэхэдээ, колхозой ... комплексно бригадын бри... ... Георгий Павлович Красиков ... Комбайнуудай ямар шалта... ...а зогсоһые мэдэхэдээ, «мэ... ...ээр тэргэтэй трактор эльгээ... ...ээд, мотоциклһаа буунгүй, ... гүйлгэшоо.

...аншье болонгүй тэргэтэй ...ор ерэжэ, комбайнай агрега... ...эрэ һүниндөө нэгэшье һаад... ... бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлөө ...—Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой ургаса хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлөөд, үдэр һүнигүй, эршэмтэй шангаар ажаллажа байһан үе.

Бригадир нүхэр Красиковай эмхидхэхы ажал тэрэ үдэшэ энээгээр дүүрээгүй. Һүниин тэн багта бригадынгаа тоог дээрэ ошонхой, таряа сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри эмхидхэжэ, бэлэдхэлэй пунктда ороохо тушаалгада хэрэгтэй мэшээг, брезент бэлдэлсэжэ байба. Мүн таряа сэбэрлэгшэд, зөөгшэдые һэлгэжэ амаруулха, городһоо ерэһэн студентнэртэ байра, эдеэ хоол эмхидхэхэ тухай заабари бригадынгаа тоо бүридхэлшэдэ үгэһэн байгаа. Комбайнер, машинист бүхэн хэды шэнээн таряа хадаа, хуряагааб гэжэ бүридхэлшэдтэеэ тоолоно, һүүлшын мэдээ бэлдэнэ. Нүхэр Красиковай үдэр соо ябаһан газарнуудые тоолохо болоо һаа, нилээд олон байха. Үглөөгүүр үүрээр бодоод, таряалан дээгүүр ябадаг, тоог дээрэхи ажал эмхидхэдэг, үрэһэ хүрэнгээ хааха, амбаар, складуудаа заһабарилха, бэлдэхэ хэрэг түргэдхэхэ гэжэ оролдодог байна. Үбһэ хуряалга, силос даралгада хүдэлмэришэдые, автомашина нэмэжэ эльгээнэ, малайнгаа байра һэльбэхэ хүдэлмэришье эмхидхэнэ.

Үдэртөө Түгнын талада байралһан хонишодойнгоо отарануудаар ябажа, хонишодтоёо хөөрэлдэхэ, ажалыень шалгаха, хараха хэрэгтэй болоно бшуу. Юрэдөө бригадирай ажал барагдаха бэшэ гүбэ даа.

Олон һалбаритай артелиин комплексно бригадые таряан ажалай бригадатай жэшэхээр бэшэ ха юм. Георгий Красиковай хүтэлбэрилдэг 3-дахи комплексно бригада мянга һайса гаран гектар таряалангай газартай юм. Тэрэниие элдүүрилхэ элдэб маркын 6 трактор, 4 комбайн, лафетнэ хэдэн жатка болон бусад машина, зэмсэгүүд даалгагдажа үгтэнхэй. Арбаад мянга шахуу толгой хонин баһал бригадирай харюусалгада байдаг. Иимэ ехэ бригадын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ гээшэ тиимэшье бэлэхэн хэрэг бэшэ. Энээндэ ажалай нилээд ехэ дүй дүршэл, мэргэжэл, өөрын шадабари хэрэгтэй бшуу. Теэд бригадир нүхэр Красиков һаял хори гаран наһатай —гүлмэршэг гэхээр аад, «хэрэгээ һайн мэдэдэг, оролдосотой, шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ» гэжэ аймаг, артель, бригадынгаа дунда алдаршанхай. Бригадыншье ажал яһала урагшатай, амжалтатай, артель соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг.

Энэ бригадынхид байгша ондо эмхитэй һайнаар ажаллан, таряанайнгаа ургасые хэзээ хэзээнэйхиһээ богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаа. Хамта 1800 шахуу гектар таряае 14 үдэрэй туршада хадажа, хуряагаа. Үсөөхэн үдэр соо 2 мянгаад центнер шэнэ ургасын эрхим таряа үрэһэ хүрэнгэдэ хаагаа, мүн тэды шэнээн таряа гүрэндэ худалдаа. Бригадынгаа хонидто 2 мянга гаран центнер үбһэ сабшажа, 750 центнер набшаһата тэжээл, нилээд ехэ силос даража, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө колхоз соогоо түрүүлэн дүүргээ һэн. Мүнөө хонишодынь үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ, дал хашаа, хорёогоо һэльбэжэ, заһабарилжа, забда тухагүй байнад. Бригадын хонид һайн адуулгада ябажа, хүшэ шадал абанхай—тобир тарганууд. Горьтой амжалта туйлаһан хонишод эндэ олон. Жэшээнь, Номто Доржиев байгша ондо отарынгаа 650 хонидой толгой бүриһөөнь дунда зэргээр 3,6 килограмм ноохо хайшалаа. Федор Богомазов энэ жэлэй 8 һара соо зуун эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абажа түлжүүлээ. Таряашад, механизаторнуудайнь дундаһаа комбайнер Влас Калашников таряа хуряалгын үедэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, 300 гаран гектар таряа хадаа, 4 мянгаад центнер таряа сохижо абаа. Нүгөөдэ комбайнер Изот Ананин баһал шангаар хүдэлһэн байна.

— Бригадир бүхэн гэшүүдэйнгээ байра байдал, хүсэл бодол, эрилтэ хэрэглэлые һайн адаглажа, мэдэжэ ябаха, хүн бүхэндэ зохидоор хандаха ёһотой гээшэ. Тиигээд байбал, хүдэлмэришэдөө ажалдань зүбөөр хубаарилан табижа шадаха бшуу,—гэжэ Георгий Павлович хэлэдэг юм. Нээрээшье энэнь зүб байна. Энэ жэлэй таряа хуряалгада комбайнай агрегадуудые эмхидхэхэдээ механизаторнуудай өөһэдынь дура хүсэлые хараада абаһан байха юм. Тиимэ агрегадууд эбтэй эетэй, бүтээсэ ехэтэй байдаг байба.

Нүхэр Красиков бригадынгаа ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, хүдэлмэришэдөө ажалдань зүбөөр табиха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг. Ажалай ямар нэгэ шухала асуудал шиидхэхэдээ, эдэбхитэй түрүү колхознигууд, коммунистнуудаараа заабол зүбшэдэг заншалтай. Эндэ һара бүри бригадын хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, хэһэн ажалайнгаа дүнгые согсолдог, бүхы дутагдалнуудаа элирүүлэн, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлон хараалдаг байна.

Бригадир Георгий Красиков эрилтээр ехэ, «зориһоноо табисагүй» хүн, ажалай журам заршам эбдэгшэд, албан хойрог, залхуу, залихай ябадалтантай шангаар тэмсэдэг юм. Даабари (наряд) хүндэ үгэбэл, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые ходо хинан шалгажа, болзор соонь заабол дүүргүүлхын тула оролдохо хэрэгтэй» гэжэ өөрөө хэлэдэг. Теэд нүгөө талаһаа зондоо хүндэтэй, зоной хэрэгэй түлөө бүхы хүсөөрөө оролдодог, зүдхэмжэтэй бригадир болонхой. Үтэлһэн, хүдэлмэриин наһанһаа гараһан колхознигуудтаа али болохоор туһалдаг, үбһэ түлеэень зөөжэ, шэрэжэ үгэдэг, гэр байраяа заһабарилха, дулаалхадань туһалдаг заншалтай.

Гэбэшье залуу бригадирай ажалда дутуу дунда зүйл үшөөл бии байгаа. Тэрэнээ хаһа сагтань ойлгожо, мэдэржэ, аха нүхэдэйнгөө, партийна, комсомолой организациин туһаламжаар усадхадаг гээшэ.

Колхозой ажахын командир— бригадир нүхэр Красиков иигэжэ ажаллана.

М. ФАЛИЛЕЕВ.

Шухала хэрэг урагша абтаһагүй

«Коммунизмын зам» колхоз Закаменай аймаг соохи эгээл томо колхозуудай нэгэн юм. Эндэ хүдөөгэй хоёр клуб, хоёр библиотекэ бии. Теэд эдэнэй байшангууд задагай зайдан байһаар.

Дүтэлүүр тосхоной клуб яһала һайн байшантай аад, заһабарилга хээгүй, дулаалаагүй дээрэһээнь үбэлэй сагта хүйтэн байдаг. Мүнөөшье заһабарилга хэгдэжэ эхилээдүй. Хужар тосхоной клуб урдань һайнаар хүдэлдэг һэн. Тэндэ кино хараха зал, библиотекэ, ёохор наадаха таһалга, фойе бии байгаа. Мүнөө тэрэ клуб танигдахаар бэшэ болошонхой. Досоонь ороод харахада, малай байраһаа ехэшье илгаагүй, полдонь хурга зузаан шоройгой, сонхын шэлнүүд тэһэрхэй, газаагуур хониной хоргол, үхэрэй аргал дүүрэн хэбтэдэг.

Хужар тосхоной клубай, библиотекын үүдэндэ ходол томо гэгшын суурга үлгөөтэй байдаг. Тэдэниие даагшанар өөһэдын хэрэгээр иишэ тиишээ ябашадаг. Хартаабха, һү худалдахаяа Городок город хүдэлмэриингөө үедэ ошоно.

Харин Дүтэлүүрэй сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Дудареев иимэ байдал хаража байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй.

Б. Доржиев.

Корей арадай искусство

Корейн Арадай-Демократическа Республикын дуу хатарай ансамбль Польшын Арадай, Германска Демократическа Республиканууднаа бусажа ябаха замдаа, Советскэ Союзай олохон городуудай ажалшадта концерт харуулба. Сентябриин 20-до Улан-Удын ажалшадта һонирхолтой концерт табяа. Оперо, баледэй театр соо тон олоороо сугларһан харагшад корей арадай дуу хүгжэмөөр, хатар наадаар ехээр һонирхожо үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна.

Корей арад эртэ урда сагай түүхэтэй, баян культуратай. Мүнөө арадай засагай байгуулагдаһанһаа хойшо национальна искусствынь бүри ехээр хүгжэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: басагадай гартаа һэбюур бариһан хатар.

Айлшад харагшадые национальна хүгжэмэйнгөө элдэб инструментнүүдтэй танилсуулаа. «Каягын», «джэтэ», «джанга» гэхэ мэтын инструментнүүд дээрэ дуу хүгжэм гүйсэдхэхэнь тон һонирхолтой. Корейн национальна хүгжэмэй «каягым» гэжэ инструмент дээрэ наадаг эхэнэрнүүдэй октет Бүхэдэлхэйн залуушуул, студентнэрэй Москвада болоһон VI фестивальда шалгаржа, лауреат болоһон байна. Энэ октет Ю Зон Чер гэжэ композиторай «Ме-бон хада» гэһэн дуу гоё һайханаар гүйсэдхөө. Эхэнэрнүүдэй энэ октетэй онсо илгаань юуб гэхэдэ, артисткануудынь инструментнүүдээ дээрээ шадамар бэрхээр наадаха зуураа, өөһэдөө нэгэ адлихан, гоё һайхан хоолойгоор дуулаһандаа. Дуу хүгжэмэйнь ирагуу һайхан аялга соогуур түрэл ороноймнай һайхан байгаали, арад зоной абари зан гүнзэгыгөөр харуулагдана.

Артист Ча Хак Чер лимбэ дээрэ «каягын», «джанго» гэжэ инструментнүүдэй дэмжэлгэтэйгээр корей арадай хоёр дуунай аялга ирагуу һайханаар гүйсэдхэһэн байна.

Ансамблиин артистнуудай дунда гүрэнэй Пхеньянска консерваториин багша, дуушан Кан Си Зон һайсална. Энэ нүхэр өөрынгөө һайхан хоолойгоор классическа дуунуудые аялга түгэлдэрөөр дуулан, харагшадые ехээр һонирхуулаа. Чайковскиин зохёоһон Евгений Онегин гэжэ опероһоо Ленскиин ари, композитор Новиковой «Россия», бусад дуунуудые нүхэр Кан Си Зон шадамар бэрхээр дуулажа үгөө.

КНДР-эй габьяата артист, Пхеньянай консерваториин кафедрые даагша Ю Де Бок гэгшын хүтэлбэри доро национальна инструментын ансамбль корей арадай хоёр дуунай («шэнэ хабар», «залуушуул тухай») аялга баһал жэгтэй гоёор наадаа. КНДР-эй габьяата артистка, корей арадай омгорхол болоһон Ю Ын Ген гэгшые харагшад тон хүндэтэйгөөр угтаа. Энэ артистка композитор Мун Чен Ок гэгшын «Эхэ оронойм һүни» гэһэн дууе нугархай һайханаар дуулаа. Һүүлээрнь «Риголетто» опероһоо Джильдын арие, монгол арадай «Сэбэр хүүхэн» гэжэ дууе ханхинама һайхан хоолойгоор гүйсэдхэбэ. Харагшад тус артистын шадабари мэргэжэлдэ эрхим сэгнэлтэ үгэжэ, нэрьемэ ехэ альга ташалгаар сценэ дээрэһээ тэрэнние табяагүй. Харагшадай гуйлтые хүндэлжэ, корей арадай солото дуушан композитор Алябьевай «Гургалдай» гэжэ дууе ород хэлэн дээрэ дуулажа үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тойрожо наадаһан хатар.

Ансамблиин хатар нааданай номернууд баһал һонирхолтой байгаа. Бүхэдэлхэйн залуушуул, студентнэрэй Москвада болоһон VI фестивалиин лауреат—ансамблиин эхэнэрнүүдэй группа домботой хатарые шадабари ехэтэйгээр гүйсэдхэбэ. Энэ хатар корейн арадай шэнэ ажабайдал харуулна. Эхэнэр хатаршадаар манай харагшад тон ехээр һонирхоо. Ирагуу һайхан хүгжэм доро нугалбаритай зохидоор эрьелдэн байхань хэды һонирхолтойб. Дандаа нэгэ адлиханаар хубсалһан, үндэр набтараараашье, шэг шарайгаараашье аб адлихан басагадай гартаа улаан, ногоон үнгын һэбюур барижа хатархань бүришье һонирхолтой. КНДР-эй арадай артистка, балерина Цой Сын Хи гэгшын найруулан табиһан басагадай энэ хатар Бүхэдэлхэйн залуушуулай VI фестивалиин алтан медальда хүртэһэн байха юм.

Ансамблиин эрэшүүлэй гүйсэдхэһэн хуушанай сэрэгшэдэй хатар эхэнэр хатаршадһаа онсо илгаатай байба. Корей арадай эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө хэһэн тэмсэлдээ илалта туйлаад, хүхижэ, сэнгэжэ байһание уран гоёор энэ хатар харуулна. Танцые табигша балетмейстер Тэн Хар Юр гэгшэ Эхэ оронойнгоо ажалшадай эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө урда сагай тэмсэлые шадамар бэрхээр харуулжа шадаһандань үндэр сэгнэлтэ үгэмөөр байна.

Корей арадай дунда мэдээжэ болоһон лирическэ хатар «Зоге», «Джанго» гэжэ национальна инструмент барижа гүйсэдхэгдэнэ. Балетмейстер Цои Сын Хи гэгшын зохёоһон энэ хатарые артистнууд Кин Дон Гин, Сон Бой Ай гэгшэд гартаа инструментнүүдые барижа, инаг дуранай шэг шарайтайгаар гүйсэдхэнэ.

Ахадүү корей арадай ансамблиин артистнарай айлшалга манай республикын ниислэл—Улан-Удын ажалшадай культурна ажабайдалдань ехэхэн событи болоно. Городоймнай ажалшад айлшадаа ехээр хүндэлэн, табиһан концертыень ехэ һонирхолтойгоор хаража, саашанхи ажалдаа бүри ехэ амжалта туйлахыень ансамблиин артистнарта хүсэһэн байна.

А. Плишкина.

АВТОМАТИЧЕСКА АРГА ХЭРЭГЛЭНЭ

Улан-Удын пивын завод автоматическа аргаар пивэ шэлдэ юулдэг болобо. Урдань автоматическа линиин үгы байхада нэрэгдэһэн пивэ адхардаг, охиёо табижа, шанар муутай болодог, ариг сэбэрэй талааршье ехэ дутагдалтай байдаг байгаа.

Мүнөө автоматическа шэнэ линиин табигдаад байхада пивэ шаналга 50 процентээр дээшэлһэн, шанарынь нилээд һайжарһан байха юм. Тиигэжэ тус заводто хүдэлмэриин хүсэн һураггүй хороогдоһон байна. Хэрбээ урдань пивэ юулхэ ажалда 32 хүн хүдэлмэрилжэ байдаг байгаа һаа, мүнөө 15 хүн хүдэлнэ.

Н. Петров.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси

Генеральна Комитедэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС). ООН-до Хитадые түлөөлхэ тухай асуудал Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэхэгүй гэһэн һанамжа дурадхал Генеральна Ассамблейн Генеральна Комитет батала абаа. Энэ дурадхалай түлөө 12 делегаци дуугаа үгөө. 7 делегаци буруушаажа дуугаа үгэһэн, 2 делегаци һаналаа бариһан байна. Гэбэшье зүбшэхэ зүйлые Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ баталхада энэ асуудал дахяад зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС). Элүүрые хамгаалха, медицинскэ шэнжэлгэ хэхэ уласхоорондын жэлые 1960 ондо үнгэргэхэ тухай Украинын дурадхаһан пунктые Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ оруулха гэһэн һанамжа дурадхал Генеральна Комитет үсэгэлдэрэй үдэрэй заседани дээрээ нэгэн дуугаар батала абаа.

СССР, США, Великобритани болон Франциин сэрэгэй бюджедүүдые 10—15 процентээр хороохо тухай, арьбалагдаһан мүнгэ зөөриин зарим хубиие хүгжэлтэ багатай оронуудта туһаламжа болгон үгэхэ тухай Советскэ Союзай дурадхаһан пунктые Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ оруулха гэһэн һанамжа дурадхал Генеральна Комитет зүбшэн хэлсэнгүйгөөр батала абаһан байна.

Генеральна Ассамблейн зүбшэхэ зүйлнүүдые, тэрэнэй Комитедүүдтэ хубаарилан үгэхэ тухай һанамжа дурадхал батала абахадаа, буу зэбсэг хуряаха тухай, атомна, водородно зэбсэг туршалгые болюулха, мүн атомна радиаци тухай, сэрэгэй зорилгоор замбуулин огторгойе хэрэглэлгые хорихо тухай, бусадай газар дээрэхи хариин сэрэгэй базануудые усадхаха, замбуулин огторгойе шэнжэлхэ талаар уласхоорондын харилсаа холбоо тогтоохо тухай асуудалнуудые, тэрэшэлэн Алжир, Кипр тухай асуудалнуудые нэгэдэхи политическэ комитет зүбшэхэ ёһотой гэжэ Генеральна Комитет тогтоогоо. Гүрэнүүдэй хоорондо хүршэ һайн харилсаа тогтоохо хэмжээнүүд тухай асуудалые, тэрэшэлэн Урда Африкада үндэһэ яһанай илгаа гаргалга тухай болон бусад асуудалнуудые тусхай политическэ комитет зүбшэн хэлсэхэ болоһон байна.

Элүүрые хамгаалха, медицинскэ шэнжэлэлгэ хэхэ уласхоорондын жэл 1960 ондо үнгэргэхэ тухай Украинын ССР-эй делегациин дурадхаһан асуудалые гурбадахи комитет (социальна, гуманитарна, соёл культурын асуудал эрхилхэ комитет) хаража үзэхэ ёһотой гэжэ Генеральна Комитет һанамжалан дурадхаа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессиин зүбшэхэ зүйлнүүдые баталха тухай, зүбшэхэ зүйлнүүдые хубаарилха тухай Генеральна Комитедэй һанамжа дурадхалнууд сентябриин 22-ой понедельнигтэ Ассамблейн пленарна заседани дээрэ хаража үзэгдэхэ.

Пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессиин үсэгэлдэр болоһон үдэрэй заседани дээрэ политическэ юрэнхы дискусси үргэлжэлүүлэгдээ. Аргентинын, Доминиканска республикын, Ирландиин, Иранай түлөөлэгшэд энэ заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие зайсуулхын тулада бодото хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ Аргентинын гадаадын хэрэгүүдэй министр Карлос Флорит мэдэрээ. Ехэ ехэ мэдүүлгэнүүдые хэхынгээ орондо, иимэ бодото хэмжээнүүдые абаад лэ байгаа һаа, мүнөөнэй шанга байдалһаа гаража болохо гэжэ тэрэ хэлээ. Өөрынгөө ороной экономическа бэрхэтэй хэсүү байдалда ороод байһан тухай Аргентинын гадаадын хэрэгүүдэй министр саашань хэлэбэ.

Доминиканска республикын түлөөлэгшэ Порфирио Эррера Баэс баруун оронуудай эзэрхэг түримхэй политикые зүбтүүлхэ гэжэ гол түлэб оролдоод, саашань «уласхоорондын коммунизм» тухай һан байна.

Атомна зэбсэг бүрин хори хай асуудалай мүнөө шиидхэ байхада, атомна зэбсэгтэй гү дэй тоогой олон болохогүйн бүхы хэмжээ абаха хэрэгтэй. на зэбсэгтэй гүрэнүүдэй олон лохо тудам атомна зэбсэг асуудал шиидхэлгэ бүри бэ хэсүү болохо гэжэ Ирландиин гат гадаадын хэрэгүүдэй ми Фрэнк Эйкен заагаа.

«Агуухэ гүрэнүүдэй хооро зүрилдөөндэ» хабаадалсахаһа саад байгаа һаа, багахан гүр эб найрамдал аршалан хамга бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалжа ха һэн. Бэеэ абаад байхые хү багахан оронуудай нейтральна ха ябадалые лаблаха хэмжэ дые ООН абаха ёһотой гэжэ саашань мэдүүлээ.

Агуухэ гүрэнүүдэй хооро политическэ, экономическа соёл культурын харилсаа хүгж шухала гэжэ онсолон тэмдэ зуураа, Европын гүрэнүүдэй дээрэһээ хариин оронуудай сэрэгүүдые зүбшэжэ, удаа д луулан гаргахые тэрэ уряалаа

Заседаниин түгэсхэлдэ, Ир гадаадын хэрэгүүдэй министр мат үгэ хэлэхэдээ, Америкын, лиин сэрэгүүд Ливан болон Ио ниһаа түргэнөөр гаргагдаха гэжэ найдажа байһанаа элиш мэдүүлээ. Буу зэбсэг хуряаха т асуудал мүнөө Нэгэдэмэл Наца дай Организациин үмэнэ таб жа байһан гол асуудал болоно жэ онсолон тэмдэглэхэ зү яаралтайгаар зэбсэгжэлгэдэ табигдаха бэзэ гэжэ найд гээд, тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Алжирай асуудал тухай, С скэ Союз Иран хоёрой хооро харилсаан тухай тэрэ саашань лэһэн байна.

Тиихэтэй хамта, США-гэй үд далгаар эмхидхэгдэһэн элдэб з хэг түримхэй бүлэгүүдые зүбтү гэжэ Иранай гадаадын хэрэгү министр оролдоо.

Тиигээд Генеральна Ассамб үдэрэй заседани хаагдаһан ба

Эрдэмтэд-атомнигуудай уласхоорондын конференци хаагдаба

КИТЦБЮХЕЛЬ, сентябриин 20. (ТАСС). Эрдэмтэд-атомнигуудай уласхоорондын конференци үсэгэлдэр эндэ хаагдаа. Атомна үеын аюулнуудые зайсуулхын тулада эрдэмтэдэй юу хэжэ шадаха байһаниие зүбшэн хэлсэхын тулада энэ конференци зарлагдаһан байгаа.

Атомна хүсые сэрэг дайнда хэрэглээд байбал хүн түрэлтэндэ угаа ехэ аюулай тохёолдохо байһанда, яаралтайгаар зэбсэгжэлгэһээ уламжалан уласхоорондын байдалай шахардуу шанга болодогто конференцидэ хабаадагшадай зохёожо тунхаглаһан мэдүүлгэ соо анхарал хандуулагдаһан байна. Арадуудай үмэнэ өөһэдынгөө харюусалгатай байһыень мэдэрэн, хүн түрэлтэндэ тохёолдоод байһан аюултай бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ гээшэ уялгамнай болоно гэжэ эрдэмтэд тоолоо.

Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай үрэ ехэтэй хиналта тогтоохо тухай уласхоорондын хэлсээн удахагүй баталагдаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа конференцидэ хабаадагшад элишэлэн мэдүүлээ. Иимэ хэлсээн баталагдабал яа тайгаар зэбсэгжэлгэ болю замда түрүүшын алхам боложо хэ байна.

Атомай хүсэнэй ямар ехэ туһа байһые, тэрэниие сэрэгэй зорил хэрэглэбэл ехэ аюултай ба эрдэмтэд өөһэдынгөө араду тайлбарилха ёһотой. Тэдэнэр с дай хэхэ зорилгоор наукын хэ лэгдэхэ ябадал гаргуулхагүй, рин бата бэхи эб найрамдал ха ха эрилтэ хэхэ ёһотой гэжэ мэд гэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ДАЙНАЙ АЮУЛЫЕ ЗАЙСУУЛХА ГЭЭШЭ ООН-эй УЯЛГА МҮН

Дэлхэйн элдэб нютагуудта империалистическэ гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй ябуулга хэһэн дээрэһээ уласхоорондын байдалай шангадаад байһан үедэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Ливан Иордани хоёрһоо Америка, Англиин сэрэгшэдэй мүнөө болотор гаргагдаагүй байһан дээрэһээ дайнай аюул тэндэ усадхагдаагүй. Тиихэдэ США-гэй засагаархид Хитадай Арадай Республикада хорото муухайгаар үһэрин, Алас Дурна зүгтэ аюулта ябуулга хэжэ эхилэнхэй. НАТО-гэй гэшүүн-оронууд галзуу түргэнөөр буу зэбсэг бүтээнэ. США Англи хоёр ядерна буу зэбсэг улам ехээр бүтээнэ. Тиигээд дэлхэйн олон ниитын зэбүүрхэн буруушаажа байбашье һаань, атомна, водородно бомбонуудые эршэмтэй түргөөр тэһэлэн туршажа, хүнүүдэй ами наһанда аюул ушаруулжа байна. «Хүсэ бариматалһан», «мэнэ мэнэ дайн болошохонь» гэхээр политика ябуулан, Америкын засагаархид саг үргэлжэ дайнай аюул тохёолдуулна. Уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдалые зөөлэрүүлхэ зорилгоор Советскэ Союзай болон бусад социалистическэ оронуудай абаһан хэмжээ-ябуулгануудта баруун гүрэнүүд байха шадалаараа эсэргүүсэнэ.

Иимэ эрхэ байдалда мүнөө боложо байгаа ООН-эй Генеральна Ассамблейн сесси онсо ехэ харюусалгатай байна. Уридшалан хараалагдаһан зүбшэхэ зүйлдэ 70 гаран асуудал оруулагдаа. Гэбэшье, делегадуудай гол анхаралынь буу зэбсэг хуряаха асуудалда, Алас Дурна зүгтэ США-гэй хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй ябуулгада, Ливан Иордани хоёрһоо Америка, Англиин сэрэгэй мүнөө болотор гаргагдаагүй тухай асуудалда хандуулагдаха байһаниинь дамжаггүй. Эдэ бүхы асуудалнуудай зүбшэн хэлсэлгын үедэ США эрид шанга шүүмжэлгэ, буруушаалгада орохо гэжэ мэдэһэн дээрэһээ Америкын засагаархид эли бодо һанаагаа зобожо байна. Тайвань шадар США-гэй хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй ябуулгые багаханааршье һаань, сагааруулхын тулада, ООН-до байдаг Америкын делегаци КНР-тэ эсэргүү дайсан харша хардалга, гүрдэлгэ хэжэ, Хитадые «булимтаран добтологшо» орон гэжэ харуулхые оролдоно. Тиигээд энээгээр шалтуулан, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадые оруулхагүй ябуулга хэнэ. Холбоото Штадуудай далда нюусаар элдэб ябуулга хэһэнэй ашаар Генеральна Ассамблейн XIII сессиин түрүүлэгшын тушаалда Ливанай түлөөлэгшэ Ш. Малик ороо. Теэд бүхы араб оронууд энэ хүниие Ассамблейн түрүүлэгшээр һунгахагүй гэжэ хэлэһэн байна. «Арабуудай дунда Малигай ямаршье хүндэгүй болоһон дээрэһээ, энэ хүлһэншэ, тагнуулшадаа ямар нэгэн хүдэлмэри олохо гэжэ США оролдоно» гээд Каирай «Аш-Шааб» газетэ энээн тушаа бэшээ.

США-гэй хорото ябуулгын ашаар Ассамблей «Венгри тухай асуудал» гэдэгые зүбшэн хэлсэхэ болобо. Гэхэтэй хамта Венгриин Арадай Республикада эсэргүү хэгдэдэг хардалга гүрдэлгын худал хуурмаг байһаниинь үни элирэнхэй бшуу. Америкын Холбоото Штадууд мүнөө хүрэтэр Венгриин дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохо гэжэ эрмэлзэнэ гээд үнэн сэхэ хүн бүхэн мэдэнэ ха юм. Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ Венгри тухай асуудал оруулхадаа, Америкын делегаци США-гэй эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа сессиин анхаралые энээгээрээ хадууруулха һанаатай. Теэд энэнь үнөөхил хуушанайнь мэхэ гохо бшуу, тиимэһээ буруу һүрэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Америкын дипломатиин эдэ бузагай муухай ябуулгые элирүүлэн, дэлхэйн олониитэ Генеральна Ассамблейн сессиин үзэмжэдэ Советскэ Союзай оруулһан дурадхалнуудые дэмжэнэ. Энэнь ямар дурадхалнууд бэ гэхэдэ, түбхын түрүүндэ атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые дары сагтаа хаа хаанагүй болюулха, замбуулинай дайдые сэрэгэй зорилгоор хэрэглэлгые хорихо, ондоо ороной газар дээрэһээ гадаадын сэрэгэй базануудые усадхаха, гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые хороохо тухай дурадхалнууд болоно.

Гэбэшье, советскэ дурадхалнууд, илангаяа атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалга дары болюулха тухай дурадхал США-гэй засагаархидай дурыень ехээр гутаажа, зэбүүень хүргэбэ. СССР, США, Англи гурбан ядерна буу зэбсэгэй туршалгые болюулха тухай асуудалаар хэлсээ хэхэ гэжэ шиидээд байна ха юм, тиин гэһээнь СССР-эй зүгһөө энэ асуудал сессидэ зүбшэхэ гэжэ дурадхахань таагүй байна гээд Америкын хэблэл бэшэбэ. Теэд Советскэ Союз ядерна буу зэбсэгэй туршалга үни хада болюуланхай, харин США Англи хоёр тэрэнэй жэшээе дагаагүй гэжэ бүхы дэлхэйн зон мэдэнэ бшуу. Англи Америка хоёр туршалгаяа болюулхагүйһөө байтагай, һүүлэй үедэ ядерна туршалга улам түргэдхөө. Тиигээд энэ туршалгаяа һаяар болюулха хэбэргүй. Тиимэһээ 80 гүрэнэй түлөөлэгдэһэн Генеральна Ассамблей бүхы оронуудай һонирхожо байгаа энэ асуудалаар өөрынгөө һанамжа эли тодоор хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйшье, иигэжэ хэлэхэ уялгатайшье гээшэ гэжэ Советскэ делегаци мэдүүлээ.

Генеральна Ассамблейн мүнөө боложо байгаа сессиин эхин юу харуулнаб гэхэдэ, урдын сессинүүдтэл адли энэ сесси дээрэшье манай орон, бусад социалистическэ гүрэнүүд, тэрэшэлэн Ази, Африкын эб найрамдалда дуратай хэдэн гүрэнүүд уласхоорондын түгшүүрилые һулаоруулхын түлөө тэмсэнэ. Харин тиихэдэнь Холбоото Штадууд, мүн тэдээнтэй хамта сэрэгэй элдэб бүлэглэлнүүдтэ ородог гүрэнүүд гадаадын политическэ байдалые улам шахардуу шанга болгохые оролдоно.

Уласхоорондын байдалые шанга болгохые оролдогшодто Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци хатуу харюу үгэжэ, эб найрамдал тогтонижоруулха, арадуудай аюулгүй байдал хангаха ёһотой гэһэн эрилтэ дэлхэйн арадууд зүб табижа байна.

АМЕРИКЫН ОЛОН НИИТЭ УРИДШАЛАН ҺАНУУЛНА

Хитадай Арадай Республикада эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй ябуулгые эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэн буруушаажа байна. Мүн Америкыншье олон ниитэ засагаархидайнгаа хорото ябуулга хэжэ байһандань ехээр һанаата болоно. Ороной улам олон зон шэнэ дайнай аюултай, бодомжогүй политикые шүүмжэлдэг болонхой гэжэ Америкын хэблэл бэшэнэ.

Гансал жиирэй зон иигэжэ шүүмжэлнэ бэшэ, харин дээдэ тушаалтаншье шүүмжэлдэг болонхой. Таанад аюулта ябуулга хэжэ байнат, тиимэһээ США-е, бүхы дэлхэйе дэлхэйн гурбадахи дайнда татан оруулхадаа болохотнай гэжэ Америкын хэдэн мэдээжэ конгрессменүүд правительствода һануулан хэлээ.

«Дунда Зүүн зүгтэхи гү, али Алас Дурна зүгтэхи байдал улам хурсадажа, бүхы дэлхэйн дайнда хүргэхэ аюул айхабтар ехэ болонхой» гэжэ сенатор Мэнсфилд мэдүүлээ. Тиихэдээ президент Эйзенхауэртэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэгые тоонгүй байжа болохогүй гэжэ тэрэ һануулна.

«Нью-Йорк Таймс» газетэ «США-гэй эгээлэй зоной дунда» асуулта үнгэргэхэдөө, «Холбоото Штадуудай аюулгүй байдал хангахын тулада Хитадай гол газар шада аралнуудые, мүн Тайваниие эзэмдэхэ шухала гэжэ хэншье лээгүй шахуу» гээд бэшэһэн ба

Хэрбээ Хитадта эсэргүү дайн рэгэй эхилээ һаа, Холбоото Ш дууд ори гансаараа үлэжэ, сэрэ бүлэглэлнүүдтэ США-тай ха ородог гүрэнүүдшье тэрэниие д жэхэгүй гэжэ Америкын хэб США-гэй политическэ ажал-я лагшад онсолон тэмдэглэнэ. «Б нэр гансаараа дайлалдаха бол бди» гэһэн үгэнүүдые Амери олон ниитэ улам олоор хэлэдэг лонхой.

США-гэй олон ниитын нигэжэ раа гутажа байһан дээрэһээнь сагаархид элдэб мэхэ гохо га жа, Тайваниин шадархи байда эбэй ёһоор шиидхэхые хүсэнэ гэжэ харуулхые оролдоно. Сен риин 11-дэ президент Эйзенха нигэжэ мэдүүлээ: «Артиллер буудалгые болюулжа, энхэ а лан байдалай зам нээхын ту хэмжээ абаха шухала гэжэ б нэр тоолонобди». Теэд эдэ үгэ дынь США-гэй хэжэ байһан бо ябуулгатай эрид алгасана.

Арадай Хитадые хэршье ехээр набалтнай, тэрэ оройдоо айха гэжэ Советскэ правительствые гойлогшо Н. С. Хрущев сентябр 19-дэ президент Эйзенхауэртэ гээһэн мэдүүлгэ соогоо хэлээ. «А рикын сэрэгэй флот Тайваниин лойһоо гаргагдаха ёһотой, Аме кын солдадууд Тайваньһаа гара гэртээ хариха ёһотой. Энээнгүй Алас Дурна зүгтэ энхэ амга байдал тогтохогүй» гэжэ Н. С. Хру щевой бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Д. БОЧАРОВ

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора 46-32, зам редактора—32-74, отв секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н00845. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 466